

Sinteza
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)

la proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (*privind procedura de azil*)

Nr. d/o	Denumirea autorității, nr. avizului	Conținutul propunerilor și obiecțiilor	Notă asupra propunerilor și obiecțiilor
1.	Cancelaria de Stat demersul nr. 22-69-7407 din 05.07.2024	La punctul 3 din proiectul legii, prin care se operează modificări la art.4 alin.(2), propunem revizuirea termenului de „funcționarii”, în conformitate cu prevederile art. 54 alin.(1) lit. c) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, or terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative (Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Legea nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne și Codului muncii nr.154/2003). Conex, potrivit pct.24 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.16/2023, Anexa nr. 1, personalul Inspectoratului este constituit din funcționari publici cu statut special, funcționari publici și personal contractual. Suplimentar, reieșind din argumentul expus supra, se propune revizuirea termenului de „funcționarii” pe tot parcursul Legii nr.270/2012 privind azilul în Republica Moldova.	1. Se acceptă
2.	Ministerul Afacerilor Externe demersul nr. DI/3/041.1-7174 din 08.07.2024	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	

3.	Casa Națională de Asigurări Sociale demersul nr. 10091 din 12.07.2024	Potrivit proiectului, la Articolul I, pct.14 (Capitolul VI Protecția temporară) privind modificarea Legii nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova, beneficiarul de protecție temporară are dreptul de a beneficia, în cazul familiei cu copii, de toate măsurile de asistență socială asigurate prin intermediul agențiilor teritoriale de asistență socială ale Ministerului Muncii și Protecție Sociale, în conformitate cu legislația (art.39 lit. i) în redacția expusă în proiect). Legea nr.315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii prevede acordarea prestațiilor sociale (inclusiv, indemnizației unice la nașterea copilului, indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 2 ani, indemnizației de suport pentru creșterea până la vârsta de 3 ani a copiilor gemeni sau a mai multor copii născuți dintr-o sarcină) pentru copiii cetățeni ai Republicii Moldova care au domiciliul în Republica Moldova, copiii cărora li s-a recunoscut statutul de apatrid în Republica Moldova și copiii străini domiciliați în Republica Moldova. Prin urmare, potrivit proiectului, beneficiarii de protecție temporară nu-și vor putea realiza dreptul la indemnizația unică la nașterea copilului, indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 2 ani și indemnizația de suport pentru creșterea până la vârsta de 3 ani a copiilor gemeni sau a mai multor copii născuți dintr-o sarcină, deoarece conform prevederilor legale aceste prestații se acordă prin intermediul organelor de asigurări sociale.	2. se acceptă
4.	Compania Națională de asigurări în medicină demersul nr. 01-02/4657 din 12.07.2024	La art. I, în noua redacție a art. 39 lit. g) din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, se propune ca beneficiarii de protecție temporară să aibă dreptul „de a primi asistență medicală primară și asistență medicală de urgență, inclusiv medicamente și dispozitive medicale compensate, asistență medicală specializată de ambulatoriu și examen medical gratuit din motive de sănătate publică, conform listei serviciilor medicale stabilite de Ministerul Sănătății”. Menționăm că, proiectul nu prevede din ce surse vor fi acoperite aceste servicii medicale, ceea ce contravine art. 131 alin. (6) din Constituție, conform căruia „Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”. Conform cadrului normativ privind sis-	3. se acceptă

		temul asigurării obligatorii de asistență medicală, beneficiarii de protecție temporară, cu excepția celor încadrați în muncă în Republica Moldova în baza unui contract individual de muncă, încheiat în temeiul legislației Republicii Moldova, nu au statut de persoane asigurate. În prezent, cetățenii străini refugiați din Ucraina beneficiază de serviciile medicale prevăzute în proiectul supus examinării, acordate de prestatorii de servicii medicale încadrați în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, în temeiul prevederilor din Condițiile de acordare a protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 21/2024, iar cheltuielile suportate de prestatorii de servicii medicale sunt acoperite din contul sursele externe. În contextul celor expuse supra, relevăm necesitatea completării normei examinate la final cu textul „ , achitate din mijloacele financiare acumulate în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, cu compensarea acestora din sursele bugetului de stat, în formă de transferuri cu destinație specială și/sau alte venituri sub formă de donații și/sau granturi.”, precum și ajustării în acest sens a notei de fundamentare aferente proiectului.	
--	--	---	--

5.	Agencia de Guverna-re Electronica demersul nr. 24/3007-130 din data de 17.07.2024	1. Sa se examineze suplimentar noua redactie a art.53 alin.(3) din Le-gea nr.270/2008 privind azilul in Republica Moldova pentru corelarea cu prevederile pct.23 si 24 din Conceptul Sistemului informational „Migratie”, conform carora in sistemul informational respectiv se pastreaza un set de date aferente obiectelor informatinale „Persoana fizica” si „Solicitarea ser-viciului”, inclusiv datele biometrice ale persoanei (fotografia, imaginea fa-ciala digitala, amprente digitale, semnatura personala a titularului cu var-sta de peste 14 ani). 2. Subsecvent, recomandam excluderea din redactia propusa a cerintei de intocmire a dosarelor personale, pornind de la faptul ca informatiile res-pective vor fi deja inregistrate in Sistemul informational „Migratie”. Daca, totusi, autorul proiectului considera necesara pastrarea acestei cerinte din considerentul ca o parte din informatiile solicitantilor de azil nu vor fi in-carcate in sistem sau se impune pastrarea originalelor acestor documente pe suport de hartie, atunci propunem ca in modificarea la art.53 alin.(3) textul „care vor contine date referitoare la identitatea lor, fotografii si alte date relevante cererii de azil” sa fie substituit cu cuvintele „care vor contine do-cumente si alte informatii relevante cererii de azil care nu pot fi pastrate in cadrul Sistemului informational „Migratie” ”. Consideram ca redactia pro-pusa va asigura utilizarea mai eficienta a resurselor administrative ale In-spectoratului General pentru Migratie, prin excluderea obligarii angajatilor de a intocmi dosare ale solicitantilor de azil pe suport de hartie care redau informatii deja introduse in sistem, fapt ce necesita consum de timp, spatiu si hartie.	4. Se accepta
----	--	---	----------------------

6.	Centrul de Armonizare a Legislației demersul nr. 31/02-126-7921 din 15.07.2024	a) Obiecții privind clauza de armonizare Reieșind din constatările expertizei de compatibilitate referitoare la transpunerea actelor UE menționate supra, clauza de armonizare a proiectului de lege, urmează a fi modificată și expusă în următoarea redacție: ”Prezenta Lege: - transpune art. 20 (3) și (4) din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 337/9 din 20 decembrie 2011, CELEX: 32011L0095; - transpune art. 2 lit. (d); art. 4 (1); art. 18 (1); art. 24 (1) și (3); art. 26 (1) și (2); art. 39 (3) și Anexa I din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 180/60 din 29 iunie 2013, CELEX: 32013L0032; - transpune art. 2 lit. (g) și (k); art. 6 (2); art. 8; art. 9 (1) și (3); art. 10 (4); art. 13, art. 17 (1), (3) și (4); art. 20 (1); art. 21; art. 22 (1) și (2); art. 25 (1) și (2) din Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 180/96 din 29 iunie 2013, CELEX: 32013L0033.”	5. Se acceptă
		b) Obiecții privind tabelele de concordanță Tabelele de concordanță la proiectul național nu corespund cerințelor legale înaintate pentru acesta. În acest sens, se impune actualizarea acestora în conformitate cu condițiile stabilite de Anexa 3 la HG nr.1171/2018. Astfel, acestea vor fi modificate, după cum urmează: - La compartimentul 1 se va include nr. CELEX al actului UE; - La compartimentul 8 se va indica gradul de compatibilitate pentru fiecare articol, alineat, paragraf din textul Directivei, nu doar pentru cele ce	6. Se acceptă

		sunt subiect al transpunerii prin proiectul național. De asemenea, pentru prevederile UE transpuse de versiunea în vigoare a Legii, se va insera textul articolelor respective, nu doar denumirea și numărul.	
7.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale demersul nr. 19/3740 din 15.07.2024	1. La Art. I, pct. 2 din proiectul examinat, cu referire la modificarea art. 3 din Legea nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova, la noțiunea de „solicitant cu necesități speciale” se operează următoarele modificări: - după cuvântul „solicitant” se completează cu cuvintele „de azil”; - cuvântul „victimă” se expune în redacția „victime” pentru a asigura consecvența normei; - la sfârșitul definiției se completează cu textul „, ale căror necesități speciale au fost constatate în urma unei evaluări individuale a situației lor”. Propunerea înaintată este în corespundere cu prevederile art. 20, alin. (4) din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe ce are nevoie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (reformare), potrivit căroră alin.(3) din Directiva respectivă se aplică numai persoanelor ale căror necesități speciale au fost constatate în urma unei evaluări individuale a situației lor.	7. Se acceptă
		2. În contextul modificărilor propuse la pct. 7 al Art. I din proiectul examinat și în vederea asigurării utilizării terminologiei uniforme pe tot parcursul textului Legii nr. 270/2008, conform noii redacții, la lit. a) din art. 28 la Legea citată, textul „returnat sau expulzat” se substituie cu textul „expulzat, extrădat sau returnat”.	8. Se acceptă
		3. La pct. 9 al Art. I din proiect, în partea ce ține de modificarea lit. j) a alin. (1) art. 31 din Legea nr.270/2008, aceasta nu se acceptă. Autorul nu a prezentat argumente, ce ar justifica necesitatea operării acestei modificări.	9. Nu se acceptă Se susține poziția autorului din consideren- tul că modificarea dată a fost coroborată cu prevederile alin. (2) din art. 32 a Legii nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Re- publicii Moldova. Totodată, reiterăm că prevederile date au

			fost transpuse din alin. (1) al art. 9 din Regulamentul (UE) nr. 603/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013.
		4. La Art. I, pct. 14 din proiectul examinat, cu referire la art. 39 din Legea nr. 270/2008, lit. d) și e) se expun în următoarea redacție: „d) de a munci pe teritoriul Republicii Moldova; e) de a se înregistra la subdiviziunile teritoriale ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă pentru acordarea suportului la angajare, conform legislației;”.	10. Se acceptă
		5. Totodată, lit. i) a art. 39 în noua redacția se expune cu următorul conținut: „i) de a beneficia, în cazul familiei cu copii, precum și al copilului neînsoțit, de toate măsurile de asistență socială acordate copiilor cetățeni ai Republicii Moldova, în conformitate cu legislația în vigoare.”. În contextul propunerii înaintate, atragem atenția asupra faptului că legislația națională prevede acordarea măsurilor de asistență socială categoriilor vizate nu doar prin intermediul agențiilor teritoriale de asistență socială ale Ministerului Muncii și Protecție Sociale. Or, acestea pot beneficia și de asistență socială oferită de către autoritățile administrației publice locale de nivelul I, de către organizațiile nonguvernamentale etc. În aceeași ordine de idei, art. 39 din Legea nr. 270/2008 se completează cu lit. j) cu următorul cuprins: „j) de a se asigura reprezentarea intereselor copilului de către părinții/părintele acestuia sau de către alt reprezentant legal al său, în relațiile cu toate persoanele fizice și juridice, inclusiv în fața autorităților administrației publice și instanțelor judecătorești, în conformitate cu legislația.”.	11. Se acceptă
		6. În cuprinsul proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege cuvintele „Centrului de plasament temporar pentru persoanele aflate în dificultate” la orice formă gramaticală se substituie cu sintagma „Centrului de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor	12. Se acceptă parțial Totodată, propunem completarea art. 40 din Legea citată cu un nou alineat cu următorul cuprins: „Acțiunile ce vizează realizarea

	state” la forma gramaticală corespunzătoare. În acest sens, atestăm că la pct. 14 al Art. I din proiectul de lege examinat, cu referire la art. 40 din Legea nr. 270/2008, autorul proiectului operează cu noțiunea „Centrul de plasament temporar pentru persoanele aflate în dificultate”. Or, Ministerul menționează că Centrele de plasament temporar pentru refugiați au fost redenumite în Centre de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state, conform Ordinului Ministerului Muncii și Protecției Sociale nr. 182 din 20.12.2023 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Centrului de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state, normele de personal și mecanismul de finanțare. La fel, la pct. 14 al Art. I din proiectul de lege examinat, cu referire la art. 40 din Legea nr. 270/2008 se exclude lit. j), deoarece se repetă dispoziția reglementată la lit. a) din același articol în redacție nouă. Totodată, propunem completarea art. 40 din Legea citată cu un nou alineat cu următorul cuprins: „Acțiunile ce vizează realizarea obligațiilor copiilor beneficiari de protecție temporară se efectuează cu participarea reprezentantului lor legal.”.	obligațiilor copiilor beneficiari de protecție temporară se efectuează cu participarea reprezentantului lor legal.” – nu este necesar de completat proiectul cu alineatul propus din considerentul că prevederile date se conțin în art. 67 al Legii 270/2008 privind azilul în Republica Moldova.
	7. Ministerul recomandă autorului proiectului examinat să asigure completarea în tabelele de concordanță a tuturor coloanelor cu informațiile aferente la fiecare alineat al articolelor Directivelor UE transpuse. Astfel, va fi asigurată analiza deplină a Directivelor respective, precum și va fi reflectat în mod corect gradul de realizare a obligațiilor de armonizare a legislației.	13. Se acceptă Au fost operate completări la tabelele de concordanță
	8. La Art. I, pct. 15 din proiect, autorul va lua în considerare necesitatea reglementării comunicării în limba pe care străinul o înțelege sau în una din limbile de circulație internațională, cel puțin a motivelor de respingere a cererii de azil.	14. Se acceptă
	9. La pct. 26 al Art. I din proiectul examinat, autorul urmează să asigure reglementarea unei delimitări mai clare dintre sensul noțiunii de „țări sigure de origine” și cel al noțiunii de „țări terțe sigure”, pentru a evita orice interpretări ce pot apărea în procesul de elaborare a listei țărilor sigure fie terțe, fie de origine.	15. Nu se acceptă Considerăm că în proiect sunt clar definite noțiunile de „țări sigure de origine” și „țări terțe sigure” și anume prin stabilirea criteriilor în care se încadrează noțiunile.

	10. Pe tot parcursul textului proiectului de lege cuvântul „minor” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvântul „copil” la forma gramaticală corespunzătoare, luând în considerare prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, Codul Familiei nr. 1316/2000 și alte acte normative naționale și internaționale care reglementează semnificația cuvântului copil. De asemenea, menționăm că, reieșind din ierarhia actelor normative, prevederile Convenției citate supra prevalează asupra legislației naționale. 11. Totodată, atragem atenția asupra faptului că în textul Directivei 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragerea protecției internaționale (reformare) se utilizează atât textul „persoana majoră”, cât și cuvântul „copil”.	16. Se acceptă
--	--	-----------------------

		12. La pct. 18 al Art. I din proiect, în partea ce ține de modificarea art. 54 din Legea nr.270/2008, atragem atenția că autorul proiectului urmează să reglementeze suplimentar acțiunile ce urmează a fi întreprinse de către angajații Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne în cazul identificării unui copil aflat în situație de risc, cu respectarea prevederilor art. 53, alin. (6) din Codul familiei nr.1316/2000 și ale art. 20 din Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. În acest sens, menționăm că în conformitate cu prevederile Regulamentului privind instituirea mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, asistența și monitorizarea copiilor în situație de risc, veniți de pe teritoriul Ucrainei în perioada declarării stării de război în Ucraina, aprobat prin Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr.14/2022 (acțiunea căruia s-a încheiat odată cu încetarea stării de urgență), colaboratorii Poliției de Frontieră în timpul controlului identificau copiii aflați în situație de risc, iar în cazul copiilor neînsoțiți sau însoțiți de un însoțitor neautorizat, colaboratorii Poliției de Frontieră transmiteau acești copii persoanei responsabile desemnate din cadrul autorității tutelare teritoriale (ATT), care activa în Punctul de Trecere a Frontierei. În redacția actuală a art. 54 din Legea nr. 270/2008 nu sunt prevăzute proceduri speciale/acțiuni speciale ale colaboratorilor Poliției de Frontieră sau ale Inspectoratului General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne, în cazul identificării copiilor aflați în situație de risc. 13. Cu referire la Art. I, pct. 29 din proiect în partea ce ține de modificarea art. 65¹ din Legea nr. 270/2008 propunem completarea normei cu alin. (3) cu următorul cuprins: „(3) Colaboratorii Inspectoratului General al Poliției de Frontieră și ai Inspectoratului General pentru Migrație, precum și orice altă subdiviziune din subordinea acestora în procesul de organizare a activității acestora, în care sunt vizați copiii, vor întreprinde măsuri specifice pentru prevenirea și combaterea oricărei forme de violență împotriva copiilor și vor asigura aplicarea Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.” Completarea proiectului de lege cu prevederile de mai sus este dictată de necesitatea stringentă de a asigura implicarea tuturor autorităților în prevenirea și combaterea violenței asupra copiilor, ținând cont de principiul promovării politicii statului în acest domeniu.	17. Nu se acceptă Prevederile propuse se conțin în: - În Legea 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova în alin. (2) și (3) al art. 12 este prevăzut că „(2) În cazul minorilor care necesită protecție internațională la frontiera de stat, autoritățile competente, în colaborare cu Poliția de Frontieră, asigură respectarea principiului interesului superior al copilului. (3) Mecanismul de asigurare a drepturilor copiilor la frontieră este stabilit de Guvern. Articolul 16. Responsabilitățile autorităților publice pentru asigurarea drepturilor fundamentale la frontiera de stat (2) Autoritățile publice responsabile pentru asigurarea protecției copiilor în situații de risc și a altor persoane vulnerabile asigură, la sesizarea Poliției de Frontieră, asistența necesară și specialiștii necesari, precum și, la necesitate, preluarea copiilor în custodie pentru asigurarea drepturilor minorilor și ale altor persoane vulnerabile, în conformitate cu cadrul normativ.” - În Legea 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, art. 24 prevede „Articolul 24. Garanțiile acordate minorilor neînsoțiți (1) Minorilor neînsoțiți li se aplică măsurile de protecție a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, în conformitate cu legislația în vigoare a Republicii Moldova. (2) Direcția azil și integrare întreprinde toate măsurile necesare pentru înregistrarea rapidă a minorilor neînsoțiți și referirea lor imediată către autoritatea tutelară cea mai apropiată în vederea asigurării tuturor măsurilor de protecție necesare.”
--	--	--	---

		14. Cât privește Art. II, pct. 1 din proiect, în partea ce ține de modificarea art. 8 din Legea nr.140/2013, lit. l) se modifică și se expune în următoarea redacție: „l) copiii care au intrat sau care vor să iasă pe/de pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de reprezentanții lor legali.”. Totodată, la pct. 4 al Art. II din proiect, în partea ce ține de modificarea art. 14 din Legea nr.140/2013: - alin. (1), lit. i) se modifică și se expune în următoarea redacție: „i) care au intrat sau care vor să iasă pe/de pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de reprezentanți legali, fapt confirmat prin actul eliberat de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne”; - alin. (2), lit. i) se modifică și se expune în următoarea redacție: „i) transmiterii copilului către reprezentantul legal al acestuia sau instituțiilor străine responsabile de protecția copilului, în cazul copiilor străini.”.	18. Nu se acceptă Se susține poziția autorului din consideren- tul că obiectul de reglementare a Legii 270/2008 privind azilul în Republica Mol- dova și a proiectului de modificare a unor acte normative (privind procedura de azil) este statutul juridic al solicitanților de azil, al beneficiarilor de protecție internațională, de protecție temporară și de azil politic, precum și procedura de acordare, încetare și anulare a protecției. Totodată menționăm că, prevederi generale privind intrarea/ieșirea copiilor pe/de pe teritoriul Republicii Moldova este regle- mentată în Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova la art. 12 și 13, urmând. Potrivit art. 12 din Legea 28/2024 urmează elaborarea și apro- barea unei Hotărâri de Guvern privind me- canismului intersectorial de cooperare pen- tru identificarea, evaluarea, referirea, asis- tența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.
8.	Agencia Servicii Pu- blice demersul nr. 01/1417 16.07.2024	1. La punctul 2 ce se referă la articolul 3: 1) noțiunea „solicitant cu necesități speciale” de completat cu cuvintele „în condițiile Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii”; 2) considerăm oportună reformularea, sub aspectul detalierii noțiunii „do- cument de identitate temporar al solicitantului de azil”, deoarece expunerea unei noțiuni presupune definirea clară despre valoarea, sensul, însemnătatea unui lucru; idee, concepție despre ceva. Astfel, este necesar de a indica clar semnificația acestui document pentru a asigura înțelegerea corectă a noțiunii	19. Se acceptă

		precum și în vederea evitării interpretărilor neuniforme.	
		2. La punctul 9 ce se referă la articolul 31 alineatul (1) litera j), textul „cu vârsta de cel puțin 14 ani” de substituit cu cuvintele „cu vârsta sub 12 ani”. Modificarea respectivă se propune în vederea corelării normelor referitoare la persoanele exonerate de obligația de a se supune amprentării digitale la prevederile art. 3 alin. (7) din Regulamentul (UE) 2019/1157 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind consolidarea securității cărților de identitate ale cetățenilor Uniunii și a documentelor de ședere eliberate cetățenilor Uniunii și membrilor de familie ai acestora care își exercită dreptul la libera circulație și ale art. 4a și 4b din Regulamentul (CE) nr. 1030/2002 al Consiliului din 13 iunie 2002 de instituire a unui model uniform de permis de ședere pentru resortisanții țărilor terțe.	20. Nu se acceptă Se susține poziția autorului din consideren- tul că modificarea dată a fost coroborată cu prevederile alin. (2) din art. 32 a Legii nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Re- publicii Moldova. Totodată, reiterăm că prevederile date au fost transpuse din alin. (1) al art. 9 din Re- gulamentul (UE) nr. 603/2013 al Parlamen- tului European și al Consiliului din 26 iunie 2013.
		3. La punctul 12 ce se referă la articolul 37, la completarea cu alineatul (4) cu următorul cuprins „Costul actelor de identitate ale beneficiarilor de protecție 16.07.2024 Nr. 01/1417 internațională și cheltuielile ce țin de ope- rațiunile de eliberare a acestora nu va depăși nivelul minim aplicabil actelor de identitate eliberate cetățenilor Republicii Moldova.”, propunem de a fi exclusă din conținutul proiectului de lege, pe motiv că potrivit prevederilor alin. (12) ale art. 4 din Legea privind actele de identitate din sistemul națio- nal de pașapoarte nr. 273/1994, tarifele la serviciile prestate în domeniul eliberării actelor de identitate și metodologia de calculare a acestora sunt stabilite de către Guvern. În contextul raționamentelor expuse supra, este necesar a fi menționat că potrivit prevederilor pct. 71 din Regulamentul pri- vind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Mol- dova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18.02.2013, Agenția Servicii Publice confecționează și/sau personalizează actele de identitate pentru străini, conform serviciului solicitat, și le transmite Inspectoratului General pentru Migrație, cu respectarea termenelor stabilite în comandă. Tarifele pentru serviciile de confecționarea și personalizare a documentelor respective sunt stabilite în Nomenclatorul serviciilor prestate de către Agen- ția Servicii Publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului 966/2020.	21. Se acceptă

9.	Serviciul de informații și securitate de- mersul nr. E/7387 din 17.07.2024	1. La art. I pct. 2 la definiția „ <i>documentelor de identitate temporar al solicitantului de azil</i> ” nu este clară trimiterea de la art. 48 deoarece art. 48 din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova (în continuare – Legea nr. 270/2008) reglementează modul de evaluare a temerilor de persecutare sau a riscului real de a fi supus unor vătămări grave.	22. Se acceptă Au fost operate modificări în conținutul proiectului
		2. Propunem completarea art. 11 din Legea nr. 270/2008 cu: a. Alineatul (1 ¹) cu următorul conținut: „(1 ¹) Prin derogare de la alin. (1) se permite extrădarea solicitantului de azil dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: a) cererea de extrădare a parvenit de la autoritățile unei țări sigure conform art. 63 ¹ și art. 63 ² ; b) dacă solicitantul este urmărit penal sau condamnat pentru o infracțiune care conform Codului Penal al Republicii Moldova sunt calificate ca infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave”. Completarea propusă vine să excludă posibilitatea cetățenilor străini să folosească procedura de azil pentru tergiversarea procedurii de extrădare, suplimentar, fiindu-i oferită și protecție prin extrădarea doar în țările sigure și doar pentru categoria de infracțiuni cu un grad ridicat de periculozitate. b. la alineatul (3) după sintagma „protecție umanitară” de completat cu sintagma „sau care a solicitat azil”. Completarea este necesară pentru a stabili posibilitatea de a expulza sau returna de pe teritoriul Republicii Moldova cetățenii străini sau apatrizii care prezintă pericol pentru securitatea statului.	23. Nu se acceptă Se susține poziția autorului din consideren- tul că prin Inițiativa legislativă cu nr. 257 cu privire la modificarea unor acte normati- ve, la Legea 270/2008 privind azilul în Re- publica Moldova au fost operate modificări la articolul 62 și anume cerere înaintată de persoana care se află în procedura de extră- dare va fi examinată în procedură rapidă. Totodată menționăm că potrivit articolul 11 din legea indicată nici un solicitant de azil nu va fi returnat sau expulzat de la frontieră sau de pe teritoriul Republicii Moldova și articolul 33 din Convenția de la Geneva privind statutul refugiaților din 28 iulie 1951
		3. La art. I pct. 25 considerăm oportun expunerea art. 63 alin. (1) lit. f) în următoarea redacție: „f) solicitantul a intrat pe teritoriul Republicii Moldova în mod ilegal ori și-a prelungit ilegal ședere și, fără un motiv valabil, nu s-a prezentat la autoritățile și/sau nu a depus cererea de azil în timp de 24 de ore din mo- mentul intrării ilegale pe teritoriul Republicii Moldova.”	24. Se acceptă
		4. La art. 64 alin. (2) din Legea nr. 270/2008 sintagma „15 zile” de sub- stituit cu sintagma „5 zile lucrătoare”, pentru o examinare mai rapidă a pro-	25. Nu se acceptă Se susține poziția autorului din consideren- tul că conform articolului 6 alineatul (2)

		cedurii de azil.	litera e) din Legea 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, consilierul de decizie este obligat să determine credibilitatea solicitantului de azil și să evalueze dovezile prezentate, acordându-i beneficiul dubiului, după caz, în vederea stabilirii elementelor obiective și subiective ale situației lui, fapt ce face imposibil examinarea cererii în termen de 5 zile lucrătoare.
		5. La art. I pct. 28, ce prevede expunerea în redacție nouă a art. 65 din Legea 270/2008, considerăm necesar micșorarea termenelor, respectiv, termenele de atacare a deciziei de respingerea a cererii de azil ce fac obiectul procedurii rapide și atacarea cu apel a hotărârii instanței de judecată de la „5 zile lucrătoare” la „2 zile lucrătoare”, iar, termenul de examinare de către instanța de fond și instanța de apel de micșorat de la „30 de zile” la „10 zile lucrătoare”. Micșorarea termenului va asigura un proces mai rapid pentru îndepărtarea de pe teritoriul Republicii Moldova a persoanelor, care nu au nevoie de protecție din partea statului, însă folosesc procedura dată pentru tergiversarea procesului de extradare sau expulzare. Aceste termene restrânse se regăsesc și în legislația altor țări, de exemplu România, care reglementează azilul prin Legea nr. 122/2006 privind azilul în România. 6. Suplimentar, considerăm necesar de a demara discuții cu Ministerul Justiției și Consiliul Suprem al Magistraturii pentru examinarea posibilității de a reglementa o procedură de desemnare a judecătorilor sau competențelor de judecată care să soluționeze contestațiile asupra deciziilor emise în baza Legii 270/2008.	26. Precizare Articolul modificările propuse la articolul 65 din Legea 270/2008 privind azilul în Republica Moldova au fost excluse din proiect din considerentul că au fost promovate prin Inițiativa legislativă cu nr. 257 cu privire la modificarea unor acte normative.
10.	Centrul Național Pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal demersul nr. 04-01/2110 din	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	

	17.07.2024		
11.	Ministerul Educației și Cercetării demersul nr. 07-09/4614 din 17.07.2024	În tabelul de concordanță, la Art. 28 Accesul la procedura de recunoaștere a calificărilor, „(1) Statele membre asigura tratamentul egal între beneficiarii de protecție internațională și propriii resortisanți în cadrul procedurilor existente de recunoaștere a diplomelor, a certificatelor sau a altor titluri oficiale de calificare străine”, în coloana 7 „Diferențele,” și în coloana 8 „observațiile”, să se suplimenteze respectiv cu cuvintele „Este transpus” și cu textul „Prevederile date sunt transpuse prin pct. 40 din Regulamentul privind recunoașterea și echivalare actelor de studii și a calificărilor obținute în străinătate, aprobat prin Ordinul Ministrului educației, culturii și cercetării nr. 1702/2019, înregistrat la Ministerul Justiției sub numărul 1535/2020, publicat în Mo nr. 55-61 din 21.02.2020 art. 192”; „ (2) statele membre depun toate eforturile pentru a facilita accesul deplin al beneficiarilor de protecție internațională care nu pot furniza documente justificative privind calificările lor la organismele competente pentru evaluarea, validarea și acreditarea studiilor lor anterioare. Orice astfel de măsuri sunt conforme articolului 2 alineatul (2) și articolului 3 alineatul (3) din Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale ⁽¹⁾”, în coloana 7 „Diferențele” și în coloana 8 „Observațiile”, să se suplimenteze respectiv cu cuvintele „Este transpus parțial” și cu textul „Prevederile date sunt transpuse prin Hotărârea Guvernului nr. 330/2023 cu privire la aprobarea Cadrului Național al Calificărilor, Instrumentul Consiliului Europei Pașaportul European al calificărilor pentru Refugiați (EQPR) urmează a fi transpus în legislația națională”.	27. Se acceptă
12.	Procuratura Generală demersul nr. 4-1d/24-320 din 19.07.2024	1.1.1. Menționăm că, prin Hotărârea Guvernului nr. 16/2023 a fost aprobată noua structură a Inspectoratului General pentru Migrație, lista subdiviziunilor specializate, lista subdiviziunilor teritoriale, cât și Regulamentul de organizare și funcționare. Astfel, Inspectoratul General pentru Migrație include în structura sa actuală subdiviziuni specializate și subdiviziuni teritoriale. Potrivit acesteia, pentru exercitarea atribuțiilor în domeniul azilului, în cadrul Inspectoratului este creată Direcția azil și apatridie și trei subdiviziuni teritoriale: Direcția regională Nord, Direcția regională Sud și Direcția regio-	28. Nu se acceptă Din considerentul că structură a Inspectoratului General pentru Migrație, lista subdiviziunilor specializate, lista subdiviziunilor teritoriale, cât și Regulamentul de organizare și funcționare a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 16/2023.

		nală Centru. Subsecvent, în proiectul supus avizării sunt prevăzute unele atribuții ale Direcțiilor regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație. Astfel, propunem completarea pct.3 din proiectul avizat, cu referire la Articolul 4 Inspectoratul General pentru Migrație, cu un alineat nou cu următorul cuprins: „, Inspectoratul General pentru Migrație are în componenta sa Direcția azil și apatridie și Direcții Regionale. ”	
		1.1.2. Conform pct.7 al proiectului de lege - ”Articolele 21, 22, 23, 25 și 26 se abrogă”. Subsecvent, considerăm necesar de subliniat că, conform art.43 alin.(4) din Legea nr270/2008 privind azilul în Republica Moldova - ”cererile de acordare a protecției temporare se examinează în conformitate cu art.22-27”. Pe cale de consecință, în vederea excluderii unor inadvertențe normative, propunem completarea proiectului supus avizării, după pct.14 cu un punct nou, cu numerotarea corespunzătoare a punctelor ulterioare și redarea acestuia în următoarea formulă: ”Articolul 43 alin. (4) va avea următorul cuprins: Cererile de acordare a protecției temporare se examinează în conformitate cu art.38 ¹ - 38 ⁵ ”.	29. Se acceptă

	1.1.3. La pct.20 cu referire la Articolul 58 nu susținem operarea modificărilor, privind prelungirea termenului de examinare a cererii de azil prin substituirea textului ”3 luni“ cu textul ”9 luni“ din motivele redată infra. 1.1.4. La pct.24 propunem completarea Articolului 62, cu un punct nou cu următorul conținut:„ înaintate de persoana care se află în procedură de extrădare. ” In susținerea propunerii menționate la pct. 1.1.3. și 1.1.4., considerăm judicios de subliniat că, în conformitate cu prevederile art.58 alin.(2) și (3) din Legea nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova, procedura examinării cererii de azil a persoanei în privința căreia a fost inițiată procedura de extrădare durează de la o lună până la șase luni, termen care poate fi prelungit cu trei luni. E de menționat că, durata maximă de examinare a cererii de azil este de nouă luni, însă, conform prevederilor art.547 alin.(1) Cod de procedură penală - ” Termenul aflării persoanei sub arest preventiv nu poate depăși 180 de zile din momentul reținerii și până la predarea părții solicitante”. In context, în vederea asigurării examinării procedurii de extrădare a persoanei solicitante de azil, este imperativ de a completa prevederile Articolul 62 din proiect cu o nouă categorie de cereri și anume - cererile depuse de persoanele în privința cărora s-a inițiat procedura de extrădare. Prin urmare, termenele de examinare a cererilor de azil depuse de persoanele ce se află în procedură de extrădare urmează a fi reduse cu accelerarea procedurii de examinare a acestora.	30. Precizare Din considerentul că modificările propuse sunt doar pentru cazuri speciale: Termenul examinării cererii de azil fiind 6 luni cu posibilitatea de a fi prelungit câte o lună, dar nu va depăși 9 luni. Modificarea posibilității de a prelungi termenul examinării cererii de azil a fost adaptată conform prevederilor Directivei 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale și totodată fiind necesară în cazuri speciale (un număr mare de cereri de azil depuse simultan, procedura implică elemente complexe). Prin Inițiativa legislativă cu nr. 257 cu privire la modificarea unor acte normative, la Legea 270/2008 privind azilul în Republica Moldova au fost operate modificări la articolul 62 și anume cerere înaintată de persoana care se află în procedura de extrădare va fi examinată în procedură rapidă.
--	---	---

		1.1.5. Propunem completarea proiectului supus avizării după pct.26 cu un punct nou, cu numerotarea corespunzătoare a punctelor ulterioare, care să fie redat în următoarea formulă: ” Articolul 64 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul conținut: (1¹) Prin derogare de la prevederile art.55 alin.(l) și (2), interviuarea solicitantului de azil este efectuată cât de curând posibil, dar nu mai târziu de 10 zile de la depunerea cererii sau începerea procedurii rapide. ” La capitolul dat, considerăm judicios de menționat că, Secțiunea a 3-a a Legii nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova, care reglementează examinarea cererilor de azil în procedură rapidă, nu conține prevederi referitoare la termenul de interviuare a persoanei solicitante de azil. Conform art.55 din Legea menționată, în procedura ordinară de examinare a cererilor de azil, interviul urmează a fi efectuat cât mai curând posibil, dar nu mai târziu de 21 de zile de la data depunerii cererii, termen care poate fi prelungit cu încă 21 de zile. Ținând cont de prevederile art.64, ce prevede că, Direcția de azil și integrare se pronunță asupra cererii de azil în termen de 15 zile de la data începerii procedurii rapide, se impune necesitatea stabilirii unui termen mai mic de interviuare a persoanei solicitante de azil.	31. Precizare Propunere dată a fost aprobată prin prin Inițiativa legislativă cu nr. 257 cu privire la modificarea unor acte normative.
		1.1.6. Propunem completarea Articolului 65 cu alin.(5), după cum urmează: „ (5) În cazul în care cererea de azil a fost respinsă în procedură rapidă printr-o decizie irevocabilă, străinul este obligat să plece de pe teritoriul Republicii Moldova în aceeași zi în care i s-a comunicat decizia, cu excepția cazurilor în care în privința persoanei este inițiată o procedură penală sau de extrădare. ” Cu titlu de recomandare, considerăm necesar de menționat că, în contextul dreptului solicitanților de azil de a contesta decizia de respingere a cererii de azil a Inspectoratului General pentru Migrație, persoanele care se află în procedură de extrădare se folosesc de acest drept și contestă deciziile de refuz în instanța de judecată, în procedura administrativă. Practica denotă că, durata examinării acestor contestații este de cel puțin un an doar în prima instanță. Numirea spre examinare primară a unor astfel de contestații poate avea loc și în termen de mai mult de un an de la depunerea acestora, ceea ce face extrem de dificilă procedura de adoptarea unei hotărâri pe demersul de extrădare și practic, reduce la zero atât activitatea organelor de	32. Precizare Articolul modificările propuse la articolul 65 din Legea 270/2008 privind azilul în Republica Moldova au fost excluse din proiect din considerentul că au fost promovate prin Inițiativa legislativă cu nr. 257 cu privire la modificarea unor acte normative.

		drept, care depun efort la reținerea infractorilor, cât și obligația statului de a respecta și implementa prevederile tratatelor internaționale în materie de extrădare la care Republica Moldova a aderat. Pe cale de consecință, considerăm judicios de a sublinia necesitatea intervenirii prin operarea modificărilor cadrului normativ aferent termenelor de examinare a cererilor de azil de către Inspectoratul General pentru Migrație, cât și a termenelor de examinare a contestațiilor împotriva deciziilor Inspectoratului General pentru Migrație. La acest capitol, este necesar de subliniat că, lipsa unei proceduri rapide și eficiente generează riscul aflării în libertate pe teritoriul țării noastre a persoanelor, care sunt urmărite de autorități competente din alte jurisdicții pentru comiterea infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave, inclusiv cele cu aplicarea violenței contra persoanelor.	
13.	Ministerul Finanțelor demersul nr. 07/4- 03/286/1136 din 19.07.2024	Se menționează, că proiectul de modificare a Legii nr.270/2008 conține prevederi ce stabilesc condiții materiale de primire acordate solicitanților de azil și asigurarea examenului medical gratuit. În acest context, se propune la punctul 8 din proiect, la alin. (1) din articolul 28 ¹ , textul „de la bugetul de stat anual, prin bugetul alocat Ministerului Afacerilor Interne” de substituit cu textul „din contul bugetului aprobat Ministerului Afacerilor Interne”.	33. Se acceptă
		Totodată, prin propunerea suplimentară la articolul 39 litera g), se specifică un spectru larg de servicii medicale, care implică cheltuieli suplimentare fără acoperire financiară, ce nu au fost cuantificate și contravin prevederilor articolului 131, alineatul (6) din Constituție, conform căruia nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare. Prin urmare, se constată că nota informativă la proiect nu respectă structura aprobată prin Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, și astfel nu poate fi stabilit și analizat impactul cheltuielilor bugetare ale proiectului de lege.	34. Precizare Totodată, atragem atenția că în Lege sunt prevăzute reglementări generale. Punerea în aplicare a protecției temporare se acordă prin hotărâre de Guvern (HG nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina). Astfel reiterăm că analiza impactului de reglementare a cheltuielilor bugetare a fost întocmită în momentul elaborării și promovării HG nr. 21/2023, care a fost prelungită până la data de 01.03.2025.

14.	Ministerul Sănătății demersul nr. 24/2835 din 22.07.2024	Luând în considerare că în noua redacție a art. 31 lit. k) este indicată sursa de finanțare doar pentru examenul medical gratuit din motive de sănătate publică, propunem completarea proiectului cu următoarele prevederi: 1) completarea lit. o) din art.28 cu următorul text: „ , acoperită din contul bugetului de stat.”. 2) completarea art.30 cu aliniatul (5) cu următorul conținut: „(5) Accesul la asistență medicală este acoperit din contul bugetului de stat.”.	35. Nu se acceptă În scopul armonizării legislației aferente azilului și a asigurării medicale obligatorii prin raportarea la cadrul normativ european, și anume completarea listei beneficiarilor de asigurare medicală din partea statului cu persoanele din grupurile vulnerabile enumerate în Directiva UE 2013/33, solicitante de azil. Astfel, în vederea armonizării legislației aferente azilului și asigurării medicale obligatorii la cadrul normativ european, s-a modificat art. 4 alin. (4) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală prin completarea listei beneficiarilor de asigurare medicală din partea statului a solicitanților de azil cu necesități speciale. Totodată a fost ajustate prevederile la art. 9 alin. (1) din Legea nr. 1585/1998 privind accesul la serviciile de sănătate pentru solicitanții de azil care sunt angajați, cât și posibilitatea de a se asigura în mod individual, achitând prima de asigurare obligatorie de asistență medicală similar cetățenilor Republica Moldova care achită prima de asigurare stabilită în sumă fixă, dacă tratamentele internaționale nu prevăd altfel.
		În același context, relevăm necesitatea expunerii lit. g) din art. 39 în următoarea redacție: „g) de a primi asistență medicală urgentă și tratamentul de bază a bolilor, conform listei serviciilor medicale stabilite de Ministerul Sănătății, în limitele posibilităților bugetului de stat.”	36. Se acceptă parțial

15.	avocatul poporului OMBUDSMAN de- mersul nr. 04-3/52- 1425 din 22.07.2024	I. Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova 1. La art.28 ¹ propunem reglementarea circumstanțelor în care pot fi limitate sau retrase condițiile materiale de primire, precum și posibilitatea de a contesta decizia de retragere a condițiilor materiale de primire de către Inspectorat.	37. Precizare Reglementarea circumstanțelor în care pot fi limitate sau retrase condițiile materiale de primire, precum și posibilitatea de a contesta decizia de retragere a condițiilor materiale de primire de către Inspectorat, vor fi reglementate în hotărârea Guvernului privind aprobarea condițiilor modului de acordare și cuantumul sumelor aferente asigurării condițiilor materiale de primire aplicate solicitanților de azil.
-----	---	---	---

		2. La art.38⁵ pe lângă situațiile prevăzute la alin.(1) prin alin.(3) se propune ca protecția temporară să poată înceta în orice moment stabilit prin hotărâre de Guvern. Atragem atenția că Guvernul, în conformitate cu Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice. În virtutea acestui rol, Guvernul efectuează o activitate exclusiv executivă, principala sa atribuție fiind organizarea și asigurarea executării legilor, în care scop emite acte normative sub formă de hotărâri și dispoziții. Actele normative adoptate de către Guvern în temeiul și pentru executarea legilor nu trebuie să contravină prevederilor acestora sau să le depășească. Astfel, Guvernul este obligat, în exercitarea prerogativelor sale, să respecte cu strictețe prevederile constituționale și legale. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reiterat că actul normativ subordonat legii nu poate conține norme cu caracter primar, iar conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespundere cu normele și scopul legii și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege (a se vedea HCC nr.29 din 28 octombrie 2016, §71; DCC nr.121 din 21 noiembrie 2019, §22). Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrariului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, §66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, §50- 52). Suntem de părerea că alin. (3) oferă discreție largă Guvernului și posibilitate de aplicare arbitrară a prevederilor legale cu privire la azil. Considerăm că momentul și cazurile de încetare a protecției temporare ar trebui să fie reglementate expres în legislația primară, care ar putea fi dezvoltate prin hotărâre de Guvern. 3. La art. 40 lit. g) (obligațiile beneficiarilor de protecție temporară) propunem completarea cu cuvintele „inclusiv copiii cu vârsta de cel puțin 14 ani” similar propunerii de la articolul 31 alin.(1) lit. j) (obligațiile solicitanților de azil).	38. Precizare În legea 270/2008 privind azilul în Republica Moldova sunt reglementate toate cazurile de încetare a protecției temporare. În hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina la pct. 16 din Anexa nr. 1 este indicat că: „În cazul în care există motive întemeiate pentru a se considera că persoana căreia i se acordă protecție temporară cade sub incidența uneia dintre clauzele de excludere prevăzute la art.25 din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, autoritatea competentă pentru străini a Ministerului Afacerilor Interne va informa persoana despre încetarea protecției temporare și inițierea procedurii ordinare de azil, în condițiile stabilite în Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova. Termenul de examinare a cererii de azil decurge din momentul inițierii procedurii ordinare de azil.” 39. Se acceptă
--	--	---	---

		4. La art.50 alin.(2) se propune excluderea cuvintelor „urmând să fie tradusă verbal în limba pe care solicitantul o înțelege”. Ne exprimăm dezacordul cu această propunere, inclusiv din considerentul că excluderea acestei prevederi contravine alin.(4) din art. 871 și 873 alin.(1) lit. c), e) și f) din Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, care prevede că dacă solicitantul nu vorbește limba de stat, acestuia i se va oferi un interpret care vorbește limba lui maternă sau o altă limbă înțeleasă de el. De asemenea, art.39 lit. b) din Legea nr. 270/2008 privind azilul prevede dreptul beneficiarului de protecție temporară de a fi informat în scris, într-o limbă pe care o înțelege sau pe care se presupune în mod rezonabil că o înțelege, despre drepturile și obligațiile pe care le are în perioada de protecție temporară. În acest context, propunem de a aduce în concordanță prevederile din proiect cu prevederile alin.(4) din art. 871 și 873 alin.(1) lit. c), e) și f) din Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica și cu art.39 lit. b) din Legea Nr. 270 privind azilul.	40. Se acceptă Potrivit propunerii înaintate de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale prin avizul nr. 19/3740, propunerea a fost exclusă din proiect.
16.		5. Art. 54 alin. (5) prevede că pentru motive justificate de interesul public, securitatea națională, ordinea publică, protecția sănătății și moralității publice, protecția drepturilor și libertăților altor persoane, Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne asigură transportarea în 24 ore a solicitantului de azil de la autoritățile prevăzute la art. 52 lit. b)-c) la una dintre subdiviziunile sale teritoriale. Curtea Constituțională a menționat că noțiunea de interes public are un caracter general și abstract și nu oferă o claritate. În acest sens, propunem examinarea oportunității de a exclude temeiul respectiv.	41. Se acceptă
		6. La art.64¹ sunt reglementate măsurile restrictive față de solicitanții de azil. Directiva 2013/33/UE prevede că statele membre nu pot reține o persoană exclusiv pe motiv că aceasta solicită protecție internațională. Motivele și condițiile reținerii, precum și garanțiile aflate la dispoziția solicitanților de protecție internațională reținuți sunt conforme cu Directiva 2013/33/UE. În acest sens, la art.64¹ propunem de a specifica garanțiile solicitanților de protecție internațională în cazul aplicării măsurilor restrictive.	42. Precizare Măsurile restrictive au fost prevăzute în scopul asigurării acțiunilor necesare în cadrul procedurii rapide de examinare a cererilor de azil, pentru limitarea abuzurilor la procedura de azil, precum și în cazul în care prezintă pericol pentru securitatea națională, ordinea publică, protecția sănătății și

			moralității publice, protecția drepturilor și libertăților altor persoane. Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne, dispune față de solicitanții de azil, una din măsuri restrictive nu toate odată. Garanțiile solicitanților de protecție internațională în cazul aplicării măsurilor restrictive sunt aceleași garanții ca la toți ceilalți solicitanți de azil (art. 28).
		7. La art.64² alin.(2) se propune ca măsurile ce țin de obligarea de a se prezenta la sediul subdiviziunii Inspectoratului General pentru Migrație nu se supune niciunei căi de atac. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, persoana trebuie să aibă posibilitatea de a declanșa un control al măsurii litigioase din partea unui organ independent și imparțial, competent să se pronunțe cu privire la toate problemele de fapt și de drept relevante, în vederea stabilirii legalității măsurii și a sancționării unui eventual abuz din partea autorităților. În fața unui astfel de organ de control persoana în discuție trebuie să beneficieze de o procedură contradictorie pentru a-și putea prezenta punctul de vedere și pentru a putea combate argumentele autorităților (cauza Lupșa v. România, §41). Considerăm că imposibilitatea de a contesta această măsură ar putea să contravină dreptului fundamental la accesul liber la justiție. Prin urmare, recomandăm să examinați posibilitatea de a revizui prevederea respectivă, în vederea acordării dreptului persoanei la un recurs efectiv împotriva măsurii respective.	43. se acceptă Alin. (2) al art. 64² din proiect a fost exclus

		8. La art.65¹ se propune evaluarea stării de fapt a solicitanților cu nevoi speciale. Potrivit art. 22 din Directiva 2013/33/UE, Statele membre se asigură că sprijinul acordat solicitanților cu nevoi speciale de primire în conformitate cu prezenta directivă ia în considerare nevoile speciale de primire ale acestora pe toată durata procedurii de azil și monitorizează corespunzător situația acestora. În acest sens, propunem completarea alin.(1) art. 65¹ din proiectul de lege, cu cuvintele „pe toată durata procedurii de azil și monitorizează corespunzător situația acestora”. Potrivit notei de fundamentare printre principalele prevederi la proiect se enumeră și completarea cu măsuri de sprijin pentru persoanele cu necesități speciale, însă sunt reglementate insuficient măsurile de sprijin efective. În acest context, sugerăm de concretizat cu măsuri de sprijin efective, cum ar fi, interpreți mimico-gestuali pentru persoanele cu dizabilități senzoriale, îngrijiri medicale necesare persoanelor care suferă de afecțiuni grave, etc.	43. Se acceptă Măsurile de sprijin pentru persoanele cu necesități speciale vor fi enumerate în hotărârea Guvernului privind aprobarea condițiilor modului de acordare și cuantumul sumelor aferente asigurării condițiilor materiale de primire aplicate solicitanților de azil.
		II. Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți 9. La art.8 lit. 1) se propune reglementarea statutului copiilor străini care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de o persoană adultă. Atragem atenția că în art.3 din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, este definită noțiunea de minor neînsoțit, care reprezintă cetățeanul străin sau apatrid cu vârsta sub 18 ani care intră/a intrat sau care a fost lăsat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțit de o persoană adultă care să fie responsabilă de acesta prin lege și atât timp cât nu este luat efectiv în îngrijire de o astfel de persoană. În acest sens, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului propune ajustarea prevederilor din proiect la art.8 lit. 1) din Legea nr.140/2013 la prevederile art.3 din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, în partea ce se referă la definirea statutului de minor neînsoțit, care ar include și copii apatrizi. Reieșind din cele expuse, propunem luarea în considerare a recomandărilor Avocatului Poporului și Avocatului Poporului pentru drepturile copilului.	44. Se acceptă

17.	Ministerul Justiției demersul nr. 04/1-6913 din 22.07.2024	La Art. I: La pct. 2, în vederea utilizării unei terminologii coerente în corespundere cu prevederile Legii nr. 114/2024 privind sănătatea și bunăstarea mintală, se recomandă substituirea cuvintelor „persoanele cu probleme intelectuale și de sănătate mintală” cu textul „persoanele cu dizabilități psihosociale și intelectuale, persoanele cu tulburări mintale și de comportament”.	45. Se acceptă
		La pct. 4, în cuprinsul art. 5 alin. (2), după cuvintele „analizarea motivelor invocate și”, se recomandă completarea cu cuvintele „înaintarea propunerii privind emiterea”.	46. Se acceptă
		La pct. 6, se necesită divizarea amendamentelor cu privire la art. 11 alin. (1) și (2), or, la alin. (1) se operează cu cuvintele „expulzat sau returnat”, iar în cadrul alin. (2) se operează cu cuvintele „returnat sau expulzat”.	47. Se acceptă Propunerea de modificare a fost exclusă din proiect.
		La pct. 14, potrivit art. 38 ¹ alin. (3), „Protecția temporară se acordă pe o perioadă de un an. În cazul în care motivele de protecție temporară persistă, Guvernul poate prelungi durata protecției temporare cu perioade de până la un an”. În acest sens, pentru o mai bună claritate și previzibilitatea a legii, se recomandă indicarea termenului maxim care poate fi atins în contextul prelungirii duratei protecției temporare.	48. Precizare În redacția actuală Legea nr. 270/2008 privind azilul stipulează că protecția temporară poate fi acordată pentru o durată maximă de doi (2) ani, fără posibilitatea de prelungire. În proiect a fost exclusă limitarea de doi ani, amendamentul propus va stabili un mecanism flexibil pentru aplicarea protecției temporare, care poate fi utilizat prompt pentru a răspunde nevoilor refugiaților care au venit din Ucraina. Totodată, reiterăm că indicarea termenului maxim care poate fi atins în contextul prelungirii duratei protecției temporare va fi stabilită în hotărârea de Guvern privind acordarea protecției temporare.
		La pct. 14, în cadrul art. 38 ³ alin. (1), se recomandă substituirea cuvântului „individual” cu cuvintele „personal sau prin intermediul unui reprezentat”.	49. Se acceptă
		La pct. 14, cu privire la cuprinsul art. 38 ⁵ alin. (1) lit. a), se recomandă substituirea cuvintelor „atingerea duratei maxime” cu cuvintele „expirarea peri-	50. Se acceptă

	oadei”.	
	La pct. 14, în cuprinsul art. 39 lit. b), se consideră judicios excluderea cuvintelor „sau pe care se presupune în mod rezonabil că o înțelege”, or, asemenea prevedere poate crea interpretări diferențiate și chiar abuzive din partea reprezentanților organelor competente în aplicarea procedurii de acordare a protecției temporare. Obiecția este valabilă și pentru pct. 18, art. 54 alin. (2). Cu referire la același articol, la lit. d), cuvintele „o perioadă care să nu depășească perioada” se recomandă a fi substituite cu cuvintele „în perioada acordării”	51. Se acceptă
	La pct. 14, în contextul prevederii art. 40 lit. g), potrivit căreia beneficiarul de protecție temporară este obligat să se supună fotografierii și înregistrării dactiloscopice obligatorii, se constată necesitatea modificării Legii nr. 1549/2002 cu privire la înregistrarea dactiloscopică de stat. Așadar, potrivit art. 10 din legea prenotată, beneficiarii protecției temporare, la moment, nu fac parte din categoriile persoanelor care sunt supuse înregistrării dactiloscopice obligatorii. Totodată, se recomandă excluderea lit. j), or, se constată o dublare a prevederilor art. 40 lit. a) din proiectul de lege.	52. Se acceptă Potrivit prevederilor alin (7) al art. 10 din Legii nr. 1549/2002 cu privire la înregistrarea dactiloscopică de stat, „ 7) străinii sosiți în Republica Moldova în căutare de azil care au depus cerere pentru a li se acorda azil politic ori un alt fel de azil sau pentru a li se atribui statut de refugiat.”. Beneficiarii protecției temporare se încadrează în noțiunea un alt fel de azil . Lit. j) a fost exclusă din art. 40 din proiect.
	Adițional, cu referire la numerotarea articolelor de la Capitolul V ¹ , propus spre completare, având în vedere că normele acestuia vor urma după art. 40, în pofida faptului că acest articol se propune spre abrogare, articolele de la Capitolul V ¹ se vor numerota începând cu art. 40 ¹ , întrucât în cazul în care se exclude integral textul unei părți (cărți), unui titlu, capitol, unei secțiuni, unui articol/punct, alineat/subpunct sau al subdiviziunii acestuia, numerotarea lor nu se transmite altor elemente structurale. Renumerotarea nu se admite nici în cazul completării actului normativ cu noi elemente structurale, caz în care noile elemente structurale preiau numărul articolului, alineatului, punctului, subpunctului, capitolului, etc. după care acesta urmează, cu atri-	53. Se acceptă Au fost efectuate modificări în proiect

		buirea indicilor numerici corespunzători.	
		La pct. 22, cuvântul „sintagma” se va substitui cu cuvântul „textul”. Totodată, se va ține cont că, „sintagma” reprezintă o unitate sintactică stabilă, formată din mai multe cuvinte între care există un raport de subordonare, constituind o parte a unei propoziții sau a unei fraze.	54. Se acceptă
		La pct. 25, art. 63 alin. (1) lit. c), se recomandă substituirea cuvântului „probabilitatea” cu cuvintele „o bănuială rezonabilă”. Cu referire la același punct, la art. 63 alin. (1) lit. d), se atenționează asupra caracterului incert și interpretabil al cuvintelor „în mod clar false”, „puțin plauzibile”, „suficient de bine verificate” și „în mod clar neconvingătoare”. În acest sens, se menționează ca asemenea expresii pot crea probleme în aplicarea prevederilor prenotate și nu corespund condițiilor de previzibilitate și calitate a normei legale. Prin urmare, se necesită revizuirea cuprinsului prevederii de la lit. d).	55. Se acceptă cuprinsului prevederii de la lit. d) din alin. (1) al art. 63, a fost revizuit..
		La pct. 26, art. 63 ¹ alin. (1) lit. d), urmează a fi concretizat tipul factorilor de stabilitate la care se va face trimitere prin norma enunțată, or, gama factorilor de stabilitate poate fi foarte largă și nu toți factorii de stabilitate pot avea relevanță la aprobarea listei țărilor sigure de origine (exemplu – stabilitatea fiscală).	56. Se acceptă
		La pct. 26, art. 63 ² alin. (2), cuvintele „Procedura țării terțe sigure” se vor substitui cu textul „Procedura rapidă efectuată în baza art. 62 lit. d), ”.	57. Se acceptă

		La pct. 27, art. 64 ¹ alin. (1), se recomandă revizuirea lit. c) „menținerea măsurii luării în custodie publică”, or, în sensul Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, custodia publică reprezintă o măsură de restrângere a libertății de mișcare. Totodată, regimul măsurii de luare în custodie publică, temeiurile aplicării, precum și prelungirii custodiei publice, sunt reglementate exclusiv de Legea nr. 200/2010.	58. Se acceptă
		La pct. 27, art. 64 ² , se consideră necesară excluderea alin. (2) prin care este prevăzut că, decizia de aplicare a măsurii restrictive sub forma obligării de a se prezenta la sediul uneia din subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului General pentru Migrație, nu este supusă nici unei căi de atac. O asemenea prevedere este contrară art. 20 din Constituția Republicii Moldova, care garantează dreptul la o instanță de judecată stabilită prin lege pentru contestarea actelor care violează drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanelor.	59. Se acceptă
		La pct. 27, art. 64 ⁴ , se recomandă completarea alin. (2) cu textul „, , fără depășirea termenului maxim de aflare în custodie publică stabilit în Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.”	60. Se acceptă
		Subsidiar, urmează a fi reținute unele rigori de tehnică legislativă ce urmează a fi respectate la elaborarea proiectului de act normativ. Astfel, se va ține cont că, la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective, iar la schimbarea unor cifre/semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv. Remarca este valabilă pentru tot cuprinsul proiectului de act normativ. De asemenea, în cazul expunerii în redacție nouă a conținutului unui element structural sau a unei părți a acestuia, sau în cazul operațiunii de completare cu o nouă dispoziție se va utiliza sintagma „va avea următorul cuprins:”, urmată de redarea noului text (se referă la pct. 27 și 29 din Art. I). La Art. III se va ține cont de prevederile art. 51 alin. (6) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, potrivit cărora alineatele articolului sunt însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde.	61. Se acceptă

18.	Consiliul Superior al Magistraturii demers din data de 23.07.2024	Referitor la dispozițiile art. 65 din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, Consiliul Superior al Magistraturii menționează că, este dreptul legislatorului de a interveni cu modificări. Totodată, pentru a nu îngreuna dreptul la justiție, propunem excluderea lexemului, propus de către Ministerul Afacerilor Interne, de la alin. (4) al aceluiași articol „Curtea de Apel emite o hotărâre irevocabilă”, deoarece actele judecătorești emise de primă instanță urmează să fie cu drept de contestare în instanța de Apel, și ulterior la Curtea Supremă de Justiție pentru a asigura dubla jurisdicție de contestare. În același timp, este de menționat riscul stabilirii unor perioade temporale obligatorii pentru instanțe în condiția asigurării respectării drepturilor și intereselor legitime ale participanților la procesul de judecată, posibilitatea intervenirii unor circumstanțe neimputabile judecătorilor care pot duce la majorarea termenului de judecare a cauzei (ex. neprezentarea participanților avocaților, recuzări sau abțineri și, respectiv redistribuirea dosarului etc., termen pentru înlăturarea neajunsurilor). La cele comunicate se juxtapune și situația de vetting în Curtea de Apel Chișinău, dar și alte instanțe de judecată, care a generat micșorarea numărului de judecători. Ca rezultat, propunem totuși utilizarea perioadelor orientative, dar nu a termenului calendaristic strict sau prevedere condiției de examinare în ordine prioritară a cauzelor privind decizia de respingere a cererii de azil care face obiectul procedurii rapide.	62. Precizare Modificările propuse la articolul 65 din Legea 270/2008 privind azilul în Republica Moldova au fost excluse din proiect din considerentul că au fost promovate prin Inițiativa legislativă cu nr. 257 cu privire la modificarea unor acte normative.
19.	Judecătoria Chișinău demersul nr. 5.14/A-980 din 18.07.2024	I. pct. 8, „Articolul 28¹. Condițiile materiale de primire” Alin. (3) din acest articol prevede că " Inspectoratul General pentru Migrație poate limita sau retrage condițiile materiale de primire acordate solicitantului de azil, prin decizie motivată, în condițiile stabilite de Guvern”. Art. 20. (Limitarea sau retragerea beneficiarului condițiilor materiale de primire) din Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (reformare), statuează că Statele membre pot limita sau retrage, în cazuri excepționale și justificate corespunzător, beneficiul condițiilor materiale de primire.	63. Se acceptă parțial În proiectul supus avizării au fost prevăzute reglementări generale privind acordarea, limitarea sau retragerea condițiilor materiale. Atât în proiect cât și în Nota informativă a proiectului este indicat că, acordarea, limitarea sau retragerea condițiilor materiale vor fi stabilite prin hotărârea Guvernului privind aprobarea condițiilor modului de acordare și cuantumul sumelor aferente

		Conform art. 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. În același timp, art. 102 alin. (1) —(2) din Constituție prevede că, Guvernul adoptă hotărâri, ordonanțe și dispoziții. (2) Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor. Posibilitatea de a beneficia de condiții materiale de primire (asistența acordată prin cazare, hrană, îmbrăcăminte, materiale de întreținere și igienă, transport și alocații financiare sau o formă combinată a acestor elemente) este un drept al solicitantului, acordat prin lege. Totodată, Hotărârea Guvernului este actul normativ care pune în aplicare prevederile legale, corespunzător instituirea unor norme primare de limitare a unui drept legal, prin hotărâre de guvern, este în contradicție cu prevederile Constituționale menționate. Puterea executivă nu poate emite legi organice. Prin urmare, nici nu are competența de a stabili limitări ale drepturilor instituite prin lege. Aceste limitări urmează a fi reglementate prin lege. Corespunzător, articolul menționat urmează să determine clar situațiile (cazurile) în care aceste limitări pot fi operate. II. pct. 15. „Articolul 50 la alineatul (2), cuvintele „urmând să fie tradusă verbal în limba pe care solicitantul o înțelege” se exclud. Text actual - (2) Decizia privind cererea de azil se comunică în scris, în limba română, urmând să fie tradusă verbal în limba pe care solicitantul o înțelege. Concomitent, art. 28 lit. e) din Legea 270/2008, prevede că, solicitantul de azil beneficiază de următoarele drepturi: e) de a i se asigura gratuit interpret (traducător) în orice etapă a procedurii de azil. Art. 22 din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a	asigurării condițiilor materiale de primire aplicate solicitanților de azil. Reiterăm că, autorul normele privind acordarea, limitarea sau retragerea condițiilor materiale le-a prevăzut în lege ca ulterior să vină cu un mecanism de punere în aplicare a prevederilor date aprobate prin hotărâre de Guvern. 64. Se acceptă Propunerea privind excluderea cuvintelor „urmând să fie tradusă verbal în limba pe care solicitantul o înțelege”, a fost exclusă din proiect.
--	--	--	--

		Consiliului din 13 decembrie 2011 privind -standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (reformare), Statele membre furnizează beneficiarilor de protecție internațională, de îndată ce este posibil după acordarea statutului de refugiat sau a statutului conferit prin protecție subsidiară, accesul la informații privind drepturile și obligațiile aferente statutelor de protecție respective, într-o limbă pe care aceștia o înțeleg sau se presupune, în mod rezonabil, că o înțeleg. Art. 12 din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (reformare), (I) Cu privire la procedurile prevăzute la capitolul III, statele membre se asigură că toți solicitanții de protecție internațională beneficiază de următoarele garanții: (a) sunt informal, într-o limbă pe care o înțeleg sau pe care se presupune în mod rezonabil că o înțeleg, despre procedura de urmat și despre drepturile și obligațiile lor în cursul procedurii, precum și despre posibilele consecințe ale nerespectării acestor obligații și ale lipsei de cooperare cu autoritățile. Sunt informați despre termene, despre mijloacele pe care le au la dispoziție pentru a-și îndeplini obligația de a prezenta elementele menționate la articolul 4 din Directiva 2011/95/UE, precum și despre consecințele unei retrageri explicite sau implicite a cererii. Respectivile informații li se comunică în timp util pentru a le permite să își exercite drepturile garantate de prezenta directivă și să se conformeze obligațiilor prezentate la articolul 13 (f) sunt informați despre rezultatul deciziei adoptate de autoritatea decizională într-o limbă pe care o înțeleg sau pe care se presupune în mod rezonabil că o înțeleg în cazul în care nu sunt asistați sau reprezentați de un consilier juridic sau alt consilier. Informațiile comunicate includ date despre modul cum pot contesta o decizie negativă în conformitate cu dispozițiile articolului 11 alineatul (2). Art. 19 din Directiva 2013/32/UE (Furnizarea gratuită de informații juridice și procedurale în procedurile în primă instanță) (I) În procedurile	
--	--	--	--

		în primă instanță prevăzute în capitolul III, statele membre se asigură că, la cerere, solicitanților li se furnizează gratuit informații juridice și procedurale, inclusiv, cel puțin, informații privind procedura luând în considerare situația personală a solicitantului. În eventualitatea unei decizii negative în primă instanță privind o cerere, statele membre furnizează la cerere și solicitanților informații în plus față de cele puse la dispoziție în conformitate cu articolul 11 alineatul (2) și articolul 12 alineatul (1) litera (f) pentru a clarifica motivele unei astfel de decizii și pentru a explica modul în care poate fi atacată. Reieșind din prevederile citate supra, menționăm că, deși art. 28 lit. e) din Legea 270/2008 garantează asigurarea gratuită a unui interpret (traducător) la orice etapă a procedurii de azil, reiterarea acestui drept la etapa comunicării deciziei privind cererea de azil, nu este în plus. Dimpotrivă, în așa mod, în maniera prevăzută de Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013, se asigură garantarea aducerii la cunoștință a rezultatului deciziei și motivelor pentru care aceasta a fost adoptată. Păstrarea redacției anterioare este cu atât mai importantă, în condițiile în care, modificările ulterioare (art.65 Atacarea deciziei) prevăd termeni restrânși de contestare a unei eventuale decizii de respingere a cererii de azil care face obiectul procedurii rapide (5 zile lucrătoare de la data comunicării) În situația în care, comunicarea deciziei are loc exclusiv în limba română (fără a fi asigurată traducerea acesteia la etapa comunicării), termenul de contestare se va calcula din această dată, existând riscul ca acesta să fie omis, dacă informațiile despre rezultatul deciziei adoptate de autoritate într-o limbă pe care o înțelege sau pe care se presupune în mod rezonabil că o înțelege nu au fost aduse la cunoștință solicitantului.	
--	--	--	--

		III. pct. 19. Articolul 55 la alineatul (6) după cuvintele „cu acordul solicitantului” se completează cu cuvintele „care pot interveni numai la sfârșitul interviului.”. Redacția actuală „(6) Solicitantul de azil poate fi interviuat în prezența unui avocat. La î interviuare au dreptul să asiste reprezentanții - ÎCNUR și ai organizațiilor neguvernamentale, cu acordul solicitantului.” Art. 29 (Rolul ICNUR), din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013, statuează că (1) Statele membre autorizează ICNUR: (a) să aibă acces la -solicitanți, inclusiv la cei aflați în centrele specializate de cazare pentru persoanele luate în custodie publică, aflați la frontieră și în zonele de tranzit; (b) să aibă acces la informații privind cererile individuale de protecție internațională, la desfășurarea procedurii și la deciziile adoptate, cu condiția ca solicitantul să fie de acord cu acest lucru,' (c) să își prezinte opiniile, în îndeplinirea misiunii sale de supra veghere pe care i-o conferă articolul 35 din Convenția de la Geneva, în fața oricăror autorități competente, cu privire la cererile individuale de protecție internațională, -în orice etapă a procedurii, (2) Alineatul (1) se aplică, de asemenea, unei organizații care activează în numele ICNUR pe teritoriul respectivului stat membru în temeiul unui acord cu acesta. Așa cum este menționat în tabelul de concordanță la proiectul hotărârii, prevederile date sunt transpuse art. 7 alin. (3), alin. (4) și alin. (5) al Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova. Totuși, art. 7 (Administrarea centrelor de cazare) alin. (3), alin. (4) și alin. (5) al Legii nr. 270/2008 se referă la asigurarea accesului în centre al reprezentanților Înalțului Comisariat Națiunilor Unite pentru Refugiați (denumit în continuare ÎCNUR) și ai organizațiilor neguvernamentale. Astfel, în condițiile în care, actele internaționale recomandă și chiar impun statelor semnatare obligația de a asigura reprezentanților Înalțului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați accesul la toate procedurile desfășurate, limita instituită prin articolul 55 la alineatul (6) este neclară și neconformă.	65. Precizarea Articolul 55 din Legea 270/2008 privind azilul în Republica Moldova descrie procedura de interviuare a solicitantului de azil, modificările operate la alin. (6) al art. menționat au fost transpuse din alin. (3) al art. 23 din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013. În varianta actuală a legii nr. 270/2008, nu erau prevede privind posibilitatea intervenției persoanelor prevăzute la art. 55 alin.(6) care participă la interviu. De aici a apărut necesitatea completării articolului menționat cu prevederile propuse în proiect. Ce ține de: „Statele membre autorizează ICNUR: (a) să aibă acces la -solicitanți, inclusiv la cei aflați în centrele specializate de cazare pentru persoanele luate în custodie publică, aflați la frontieră și în zonele de tranzit; (b) să aibă acces la informații privind cererile individuale de protecție internațională, la desfășurarea procedurii și la deciziile adoptate, cu condiția ca solicitantul să fie de acord cu acest lucru,' (c) să își prezinte opiniile, în îndeplinirea misiunii sale de supra veghere pe care i-o conferă articolul 35 din Convenția de la Geneva, în fața oricăror autorități competente, cu privire la cererile individuale de protecție internațională, -în orice etapă a procedurii, (2) Alineatul (1) se aplică, de asemenea, unei organizații care activează în numele
--	--	--	---

			ICNUR pe teritoriul respectivului stat membru în temeiul unui acord cu acesta.” Prevederile date sunt prevăzute în varianta actuală a Legea 270/2008, la articolul art. 7 alin. (3), alin. (4) și alin. (5) al Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova.
		IV. pct127. Se completează cu articolele 64¹ , 64² , 643 , 64⁴ , cu următorul conținut: „Articolul 64 ¹ . Măsuri restrictive (1) În scopul asigurării acțiunilor necesare în cadrul procedurii rapide de examinare a cererilor de azil, pentru limitarea abuzurilor la procedura de azil, precum și în cazul în care prezintă pericol pentru securitatea națională, Inspectoratul General pentru Migrației al Ministerului Afacerilor Interne, poate dispune față de solicitanții de azil, următoarele măsuri restrictive: a) obligarea de a se prezenta la sediul uneia dintre subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului General pentru Migrație; b) cazarea într-un centru de cazare; c) menținerea măsurii luării în custodie publică Articolul Măsuri de siguranță (1) Persoanele aflate în custodie publică care au depus cerere de azil nu se eliberează în cazul examinării cererii în procedură rapidă. Măsura custodiei publice se menține în privința solicitantului de azil care a fost luat în custodie publică, în vederea îndepărtării de pe teritoriul Republicii Moldova și a depus o cerere de azil pentru a întârzia sau a împiedica procesul de îndepărtare sub escortă deși anterior dispunerii unei. astfel de măsuri a avut posibilitatea să depună o astfel de cerere. (2) În cazul în care cererea de azil este respinsă în procedura rapidă, iar solicitantul atacă decizia, conform Codului administrativ nr..116/2018, acesta rămâne în custodie publică până la pronunțarea unei hotărâri irevocabile privind cererea sa de azil.” Autorul proiectului, introduce în textul Legii, o noțiune juridică no-	66. Se acceptă Au fost operate modificări în textul proiectului

		uă, „menținerea măsurii luării în custodie publică”, față de cele existente în art. 64, al Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, „luarea în custodie publică” și „prelungirea duratei de luare în custodie publică” Din textul modificărilor propuse, ar rezulta că Inspectoratul General pentru Migrației al Ministerului Afacerilor Interne, are competența de dispune față de solicitanții de azil, măsura restrictivă, prin „menținerea măsurii luării în custodie publică”. Urmează a se preciza, că temeiurile de luarea în custodie publică (inclusiv prelungirea) și procedura de aplicare a acestei măsuri, sunt reglementate de art. 64, al Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. Articolul 64. Luarea în custodie publică (1) Luarea în custodie publică este o măsură de restrângere a libertății de mișcare, dispusă de instanța de judecată împotriva străinului care nu a executat decizia de returnare sau care nu a putut fi returnat în termenul prevăzut de legislație, care a trecut sau care a încercat să treacă ilegal frontiera de stat, care a intrat în țară în perioada de interdicție dispusă anterior, a cărui identitate nu a putut fi stabilită, care a fost declarat indezirabil, împotriva căruia a fost dispusă expulzarea sau dacă există riscul sustragerii acestuia. (2) În cazul străinului împotriva căruia s-a dispus măsura returnării sau care a fost declarat persoană indezirabilă, luarea în custodie publică se dispune de către instanța de judecată pe o perioadă de până la 6 luni, la solicitarea motivată a autorității competente pentru străini. (3) În cazul străinului împotriva căruia s-a dispus măsura expulzării, instanța de judecată poate dispune ca, până la efectuarea expulzării de către autoritatea competentă pentru străini, acesta să fie luat în custodie publică. (3¹) Instanța de judecată va examina solicitarea autorității competente pentru străini privind luarea în custodie publică a străinului în aceeași zi în care a fost depusă solicitarea. (4) — abrogat. (5) Prolungirea duratei de luare în custodie publică a străinilor	
--	--	--	--

		prevăzuți la alin. (2) și (3), care nu au putut fi îndepărtați de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit, se dispune de către instanța de judecată la solicitarea motivată a autorității competente pentru străini. (6) Perioada maximă de luare în custodie publică a străinului împotriva căruia s-a dispus măsura returnării nu poate depăși 6 luni, iar în cazul străinului care a fost declarat indezirabil, perioada maximă de luare în custodie publică nu poate depăși 12 luni. (7) Străinul împotriva căruia s-a dispus măsura returnării poate depune plângere împotriva măsurilor de luare în custodie publică în instanță de judecată, care este obligată să o examineze în 5 zile lucrătoare din data primirii. Depunerea plângerii nu suspendă executarea măsurii de luare în custodie publică. (8) Străinii luați în custodie publică, precum și cei returnați sânt supuși, în 24 de ore, înregistrării dactiloscopice și sânt fotografiați (9) Pentru părăsirea neautorizată a Centrului de plasament temporar al străinilor în timpul aflării în custodie publică sau în timpul escortării în/din Centru, străinul poartă răspundere contravențională. Astfel, instituirea măsurii de luare în custodie publică și prelungirea acesteia, conform art. 64, al Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, este acordată exclusiv în competența instanței de judecată. Totodată, potrivit modificărilor propuse la Legea 270/2008, ar rezulta că „menținerea măsurii luării în custodie publică” ca măsură de siguranță și restrictivă, este atribuită în competența autorității publice. În această ordine de idei, prevederile legale propuse nu corespund criteriului de comprehensibilitate și transparență, generând o interpretare ambiguă. În situația în care, prin modificările propuse se instituie o măsură suplimentară decât cea prevăzută la art. 64 al Legii 200/2010, „menținerea măsurii luării în custodie publică”, procedura de aplicare a acesteia trebuie reglementată în modul corespunzător, cu oferirea tuturor garanțiilor aflate la dispoziția solicitanților de protecție, care trebuie să fie conforme cu actele naționale și internaționale.	
--	--	--	--

		În acest sens este imperios de face referire la prevederile internaționale, art. 26. (Reținerea) din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013, alin. (2), În cazul în care un solicitant de protecție internațională este reținut, statele membre se asigură că există posibilitatea unui control judiciar rapid, în conformitate cu Directiva 2013/33/UE. Așa cum sunt formulate, modificările propuse prin introducerea art. 64⁴ mu atestă accesul la un control judiciar rapid a măsurii de „menținerea măsurii luării în custodie publică”. S-ar impune precizări, care este instanța competentă care va examina legalitatea măsurii instituite (în cadrul verificării legalității deciziei adoptate la examinarea cererii în procedură rapidă sau în cadrul unei proceduri distincte), termenul de contestare și de examinare. Mai mult, trebuie analizat, în ce măsură modificarea propusă, „Persoanele aflate în custodie publică care au depus cerere de azil nu se eliberează în cazul examinării cererii în procedură rapidă”, rezonează și este conformă cu prevederile: Art. 9 din Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013, (1) Un solicitant se plasează în detenție pentru o perioadă cât mai scurtă posibil și este menținut în detenție numai atât timp cât sunt aplicabile motivele prevăzute la articolul 8 alineatul (3). Procedurile administrative relevante în contextul motivelor de detenție prevăzute la articolul 8 alineatul (3) sunt executate cu atenția cuvenită. Întârzierile aferente procedurilor administrative care nu se pot imputa solicitantului nu pot justifica o continuare a detenției, (2) Atunci când se dovedește a fi necesar și pe baza analizei individuale a fiecărui caz în parte, statele membre pot plasa un solicitant în detenție, în cazul în care nu se pot aplica efectiv măsuri mai puțin coercitive. (3) Un solicitant poate fi plasat în detenție numai în următoarele situații: (a) pentru a stabili sau verifica identitatea sau cetățenia acestuia, (b) pentru a stabili elementele pe care se bazează solicitarea de protecție internațională, care nu ar putea fi obținute fără a se lua măsura detenției-	
--	--	--	--

		ei, în special în cazul în care există un risc de sustragere a solicitantului; (c) pentru a decide în cadrul unei proceduri, asupra dreptului solicitantului de a -intra pe teritoriu; (d) în cazul în care acesta este plasat în detenție, supus procedurii de returnare, în temeiul Directivei 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală (2), în vederea pregătirii returnării și/sau a desfășurării procesului de îndepărtare și în cazul în care statul membru respectiv poate demonstra, pe baza unor criterii obiective, inclusiv faptul că acesta a avut deja posibilitatea să aibă acces la procedura de azil, că există motive întemeiate să se creadă că acesta introduce solicitarea de protecție internațională numai pentru a întârzia sau a submina executarea deciziei de returnare; (e) în cazul în care este necesar din rațiuni de protejare a securității naționale sau a ordinii publice; (f) în conformitate cu articolul 28 din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate în unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid. În situația în care, totuși, autorul proiectului a consideră că „menținerea măsurii luării în custodie publică” este de competența instanței de judecată (similar procedurii prevăzute la art. 64, al Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova), la acest capitol, de asemenea ar fi necesare precizări, ce țin de instanța competentă, termenul de examinare, calea de atac.	
		V. pct. 28. „Articolul 65 va avea următorul cuprins: Articolul 65. Atacarea deciziei (l) Prin derogare de la prevederile Codului administrativ nr. 116/2018 decizia de respingere a cererii de azil care face obiectul procedurii rapide poate fi atacată pe calea contenciosului administrativ, fără respectarea unei proceduri prealabile, în termen de 5 zile lucrătoare de la data comunicării.	67. Precizare Modificările propuse la articolul 65 din Legea 270/2008 privind azilul în Republica Moldova au fost excluse din proiect din considerentul că au fost promovate prin Inițiativa legislativă cu nr. 257 cu privire la modificarea unor acte normative.

		(2) Instanța de judecată soluționează cauza privind atacarea deciziei de respingere a cererii de azil care face obiectul procedurii rapide în termen de 30 de zile de la data recepționării. (3) Prin derogare de la prevederile Codului administrativ, hotărârea -instanței de judecată privind menținerea sau anularea deciziei de respingere a cererii de azil care face obiectul procedurii rapide poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel, în termen de 5 zile lucrătoare de la data pronunțării dispozitivului hotărârii. (4) Curtea de Apel examinează în ordine de apel cauza de contencios administrativ în termen de 30 de zile calendaristice. Curtea de Apel emite o hotărâre irevocabilă. (5) În cazul în care cererea de azil a fost respinsă în procedură rapidă printr-o decizie irevocabilă, străinul este obligat să plece de pe teritoriul Republicii Moldova în timp de 24 ore din momentul comunicării deciziei. (6) În cazul în care nu este atacată, decizia Inspectoratului General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne de respingere a cererii de azil care face obiectul procedurii rapide devine irevocabilă.” Examinarea legalității deciziei emisă în cadrul procedurii rapide, în termen restrâns, este justificată și în mod logic se impune. Prevederi similare sunt înscrise și în art. 54, al Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. Totuși, termenul de 30 de zile de la data recepționării, pentru examinarea acestor categorii de cauze, ar fi unul prea restrâns, ținând cont de următoarele aspecte. Legislația internațională, -în materia vizată operează cu noțiunea de termene rezonabile. Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013, Art. 31 (2) Statele membre se asigură că procedura de examinare se încheie cât mai repede posibil, fără a aduce atingere unei examinări corespunzătoare și complete. (9) Statele membre prevăd termene pentru adoptarea unei decizii în	
--	--	---	--

		procedura în primă instanță în temeiul alineatului (8). Respectivele termene sunt rezonabile. Fără a aduce atingere alineatelor (3), (4) și (5), statele membre pot să depășească respectivele termene atunci când este necesar pentru a asigura o examinare corespunzătoare și completă a cererii de protecție internațională. Art. 46. Dreptul la o cale de atac efectivă (3) Pentru a se conforma alineatului (1), statele membre se asigură că o cale de atac efectivă prevede examinarea deplină și ex nunc atât a elementelor de fapt, cât și a elementelor de drept, inclusiv, după caz, o examinare a necesităților de protecție internațională în temeiul Directivei 2011/95/UE cel puțin în cazul procedurilor privind căile de atac în fața unei instanțe de fond. (4) Statele membre prevăd termene rezonabile și alte norme necesare pentru exercitarea de către solicitant a dreptului său la o cale de atac efectivă în temeiul alineatului (1). Termenele respective nu împiedică sau îngreunează în mod excesiv exercitarea de către solicitant a acestui drept. De asemenea, statele membre pot să prevadă o reexaminare ex officio a deciziilor luate în temeiul articolului 43 Precizăm că, dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei urmează a fi coroborat cu termenii prevăzuți de legislația administrativă și procesual civilă, stabiliți în vederea asigurării desfășurării procesului și cu respectarea principiilor contradictorialității, egalității în drepturi a participanților la proces, dreptului la un proces echitabil, statuate la art. 38 și 43 Cod administrativ. Astfel, examinarea cauzei în termen rezonabil este doar unul dintre componentele dreptului la un proces echitabil și nu poate prevala asupra altor aspecte procesuale. Procedura contenciosului administrativ, distinct de cea contencioasă, în sarcina judecătorului, după repartizarea cererii, este pusă obligația de a întreprinde toate măsurile prevăzute de art. 213, 214, 205 și 207 și 216 Cod administrativ, ceea ce presupune acordarea termenului pentru înlăturarea neajunsurilor, comunicarea acțiunii, solicitarea referinței și a dosarului administrativ, soluționarea cerilor de suspendare a actului administrativ contestat, atragerea în proces a terților, soluționarea tuturor	
--	--	---	--

		cererilor și demersurilor (strămutare, declinare, excepție de neconstituționalitate, etc), verificarea acțiunii, reclamarea probelor și după caz, pregătirea dezbaterilor judiciare. Astfel, instituirea unui termen limită, fără posibilitatea prelungii acestuia, în situația în care existe motive obiective care pot periclita finalizarea procedurilor judiciare, nu poate garanta respectarea tuturor drepturilor procesuale ale participanților la proces și nici examinarea deplină și ex nunc a elementelor de fapt și de drept. În același context, la alin. 4 din același articol este prevăzut termenul de 30 de zile calendaristice, care însă nu precizează, de când începe să curgă (data depunerii apelului, înregistrării în instanță, etc.).	
20.	Curtea de Apel demersal nr. 4-35/7-1724 din 22.07.2024	La art. 28 din proiectul legii privind modificarea art. 65 a Legii nr. 270/2008 și anume, considerăm că orice act judecătoresc irevocabil (nu doar pe fond) care face obiectul unei cereri de azil în procedură rapidă, poate declanșa procedura de îndepărtare a subiectului de pe teritoriul Republicii Moldova. Or, în urma unor analize a practicii judiciare în această materie urmează că, întru evitarea extrădării rapide, deseori participanții la proces (inclusiv profesioniștii) intenționat recurg la măsuri procesuale de tergiversare a procesului judiciar pe fond și formulează acțiuni de contestare din start vădit inadmisibile care generează soluția legală de inadmisibilitate și acordă posibilitatea adresării repetate cu aceiași acțiune, adesea de mai multe ori, așa cum s-a întâmplat și în cazul recent mediatizat public privind omorul din sectorul Râșcani, mun. Chișinău. Prin urmare, pentru a fi evitate astfel de acțiuni manipulatorii și a responsabiliza subiecții să manifeste diligență la întocmirea acțiunilor de contestare a deciziilor Inspectoratului General pentru Migrație propunem ca prevederile legii să stabilească expres că, orice act judecătoresc irevocabil pronunțat în această materie este pasibil declanșării procedurii de îndepărtare de pe teritoriul Republicii Moldova. Totodată, prin raportare la specificul acestor categorii de litigii,	68. Precizare Modificările propuse la articolul 65 din Legea 270/2008 privind azilul în Republica Moldova au fost excluse din proiect din considerentul că au fost promovate prin Inițiativa legislativă cu nr. 257 cu privire la modificarea unor acte normative.

		considerăm că sarcina probațiunii urmează a fi pusă în seama reclamantului or, cel care se consideră prejudiciat trebuie să aducă proba viciului, prejudiciului și a legăturii cauzale dintre ele având în vedere că, soluția adoptată de Inspectoratul General pentru Migrație urmează să fie întemeiată de probe veridice care au fost administrate în dosarul cauzei.	
Avizare repetată			
21.	Centrul Național pentru protecția Datelor cu Caracter Personal demersul nr. 04-01/2451 din 22.08.2024	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	
22.	Casa Națională de Asigurări Sociale demersul nr. 12155 din 23.08.2024	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	
23.	Agenția de Guvernare Electronică demersul nr. 24/3007-166 din 23.08.2024	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	
24.	Cancelaria de Stat demersul nr. 22-69-9565 din 23.08.2024	Potrivit recomandărilor Cancelariei de Stat, expuse prin avizul nr.22-69-7407 din 05.07.2024, autorul urma să revizuiască termenul de „funcționarii” pe tot parcursul Legii nr.270/2012 privind azilul în Republica Moldova. Respectiv, reieșind din textul proiectului transmis spre avizare repetată, la articolul I alineatul 1 litera f), autorul a substituit cuvântul „funcționar” la orice formă gramaticală cu cuvântul „funcționar public cu statut special” la forma gramaticală corespunzătoare. Subsidiar, comunicăm că reieșind din modificările propuse la punctul 3 din același articol, Inspectoratul General pentru Migrațiune (în continuare IGM) „colaborează cu autoritățile administrației publice în procesul de implementare a normelor și procedurilor necesare pentru a asigura respectarea drepturilor solicitanților de azil, beneficia-	69. Se acceptă

		rilor de protecție internațională, de protecție temporară sau de azil politic. În acest scop, funcționarii publici cu statut special ai Inspectoratului General pentru Migrație au acces la aceste categorii de persoane, indiferent de locul aflării lor pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv la frontieră și în zonele de tranzit.”. Astfel, în contextul implementării normelor și procedurilor destinate asigurării respectării drepturilor solicitanților de azil, beneficiarilor de protecție internațională, protecție temporară sau azil politic, personalul IGM nu necesită statut special. Prin urmare, considerăm că propunerea expusă urmează a fi revizuită repetat, or, potrivit pct.24 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.16/2023, Anexa nr. 1, personalul Inspectoratului este constituit din funcționari publici cu statut special, funcționari publici și personal contractual, În concluzie, propunem substituirea cuvântului „funcționar” la orice formă gramaticală cu cuvântul „personalul” la forma gramaticală corespunzătoare.	
25.	Centrul de Armonizare a Legislației de-mers nr. 31/02-69-9585 din 23.08.2024	1. În ceea ce privește compatibilitatea proiectului național cu Directiva 2011/95/UE, considerăm necesară revizuirea proiectului național în vederea asigurării transpunerii următoarelor norme UE: art. 14 (1), (2) și (6) referitor la revocarea, încetarea sau refuzul de reînnoire a statutului de refugiat, art. 24 (2) și art. 25 (2) referitor la permisul de ședere și documentele de călătorie a beneficiarilor statutului conferit prin protecția subsidiară, art. 28 privind accesul la procedurile de recunoaștere a calificărilor, art. 31 (5) și (6) privind minorii neînsoțiți și art. 37 referitor la condițiile pentru personalul din domeniul vizat. Menționăm că obiecțiile de compatibilitate menționate urmează a fi inserate în tabelul de sinteză, cu argumentele corespunzătoare privind acceptarea sau neacceptarea acestora.	70. Precizare Normele UE: art. 14 (1), (2) și (6) referitor la revocarea, încetarea sau refuzul de reînnoire a statutului de refugiat, art. 24 (2) și art. 25 (2) referitor la permisul de ședere și documentele de călătorie a beneficiarilor statutului conferit prin protecția subsidiară, art. 28 privind accesul la procedurile de recunoaștere a calificărilor, art. 31 (5) și (6) privind minorii neînsoțiți și art. 37 referitor la condițiile pentru personalul din domeniul vizat, sunt transpuse în proiect a se vedea tabelul de concordanță unde este reflectată informația.
		2. Cu referire la tabelele de concordanță ale directivelor transpuse, la compartimentul 6, reiterăm necesitatea indicării gradului de compatibilitate co-	71. Se acceptă

		responsabil pentru fiecare articol, alineat, paragraf din textul actelor UE, inclusiv pentru cele care au fost transpuse anterior în legislația națională, nu doar pentru cele care constituie obiect al transpunerii prin proiectul național. De asemenea, pentru prevederile UE transpuse de versiunea în vigoare a Legii, în compartimentul 8 al tabelelor, se va insera textul articolelor respective, nu doar denumirea și numărul.	
		3. Cu referire la clauza de armonizare a proiectului de lege, acesta se va ajusta și se va expune în redacția următoare: ”Prezenta Lege: - transpune art. 20 (3) și (4) din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 337/9 din 20 decembrie 2011, CELEX: 32011L0095; - transpune art. 2 lit. (d); art. 4 (1); art. 18 (1); art. 24 (1) și (3); art. 26 (1) și (2); art. 37; art. 39 (3) și (4) și Anexa I din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 180/60 din 29 iunie 2013, CELEX: 32013L0032; - transpune art. 2 lit. (g) și (k); art. 6 (2); art. 8; art. 9 (1) și (3); art. 10 (4); art. 13, art. 17 (1), (3) și (4); art. 20 (1); art. 21; art. 22 (1) și (2); art. 25 (1) și (2) din Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 180/96 din 29 iunie 2013, CELEX: 32013L0033.”	72. Se acceptă
26.	Ministerul Justiției demersul nr. 04/1-7973 din 26.08.2024	La Articolul I (modificarea Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova): La pct. 2 cuvintele „se completează cu noțiunile” se vor substitui cu textul „se completează cu noțiunile „condițiile materiale de primire”, „solicitant de azil cu necesități speciale” și „document de identitate temporar al solicitan-	73. Se acceptă

		tului de azil” cu următorul cuprins:” La pct. 6, textul „ „Articolul 11. Nereturnarea”. ” se va exclude ca excedent. La pct. 8, lit. b), cu privire la identificarea noului element structural propus spre completare, se recomandă atribuirea acestuia a literei „r1)”. La pct. 11, lit. a), cuvântul „cuvintele” se va substitui cu cuvântul „textul”. În acest sens, reiterăm faptul că, la formularea amendamentelor, în conformitate cu uzanțele de tehnică legislativă se va folosi cuvântul „textul” pentru individualizarea unor cuvinte și cifre, cuvinte și semne de punctuație, cifre și semne de punctuație, iar în celelalte cazuri, pentru formularea dispozițiilor de modificare, se vor utiliza termenii „cuvântul”/„cuvintele”. Obiecția este valabilă pentru toate cazurile similare din proiect. La pct. 15, ce vizează modificarea art. 40 6 lit. h), după textul „în instituțiile publice de învățământ general,” se recomandă completarea cu textul „precum și în instituțiile publice de învățământ special,”. La art. 40⁷ lit. d), urmează a fi concretizat tipul/categoria documentelor necesare de a fi prezentate, or, nu orice document pe care îl deține beneficiarul protecției temporare poate avea relevanță în vederea aplicării formei de protecție indicate. Pct. 21 urmează a fi revizuit și expus în următoarea redacție: „21. La articolul 55 alineatul (6), se completează cu textul „ , care pot interveni numai la sfârșitul interviului”.”. Sub acest aspect, se menționează că completarea unui text sau alineat, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele, semnifică, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia. La pct. 23, amendamentele propuse la art. 59 și art. 591 , se vor reformula și se vor reda în felul următor: „23. La articolul 59 alineatul (2) și articolul 591 cuvintele „Direcția azil și integrare”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „Direcția regională a Inspectoratului General pentru Migrație”, la forma gramaticală corespunzătoare”. La pct. 24, dat fiind faptul că textul supus substituirii în cadrul art. 60 alin. (1) diferă de cel indicat în cuprinsul art. 84 alin. (1) și art. 88 alin. (1), se	
--	--	--	--

		recomandă divizarea amendamentelor indicate prin completarea proiectului de lege cu un punct distinct de modificare a art. 84 alin. (1) și, respectiv, art. 88 alin. (1). În cuprinsul amendamentului indicat la pct. 25, în vederea asigurării unei legături dintre părțile propoziției din cadrul art. 61, cuvântul „privind” se va exclude. Punctele 26 și 27 se vor comasa, întrucât vizează expunerea în redacție nouă a articolelor ordonate consecutiv (art. 62 și 63). La pct. 29, textul „641 , 642 , 643 , 644 ” se va substitui cu textul „641 - 644”. La Articolul III (modificarea Legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală): La pct. 2 lit. c), în textul dispoziției de modificare a art. 9 alin. (3), se recomandă substituirea cuvintelor „precum statutul de solicitant de azil” cu textul „precum și în cazul încetării statutului de solicitant de azil.”.	
27.	Consiliul Superior al Magistraturii demersul nr. 2313 din 26.08.2024	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	
28.	Ministerul Afacerilor Externe demersul nr. DI/3/041.1-8919 din 26.08.2024	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	
29.	Avocatul poporului demersul nr. 03-4/58-1709 din 26.08.2024	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	
30.	Compania Națională de Asigurări în Medicină demersul nr. 01-02/5210 din 26.08.2024	La art. I (privind modificarea Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova): La pct. 8, propunerea de completare a art. 28 cu dreptul solicitantului de azil „de a se asigura în mod individual, achitând prima de asigurare obligatorie de asistență medicală similar cetățenilor Republica Moldova care achită prima de asigurare stabilită în sumă fixă, dacă tratamentele internaționale nu prevăd altfel” nu poate fi susținută din următoarele conde-	74. Se acceptă Au fost elaborate modificări în proiect potrivit deciziilor care au fost agreate în cadrul ședinței interinstituțională din 13.09.2024.

		rente. În Republica Moldova se aplică sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, care reprezintă un sistem autonom garantat de stat de protecție financiară a populației în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, pe principii de solidaritate, obligativitate, egalitate, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune). Principiile de organizare a asigurării obligatorii de asistență medicală sunt stabilite în art. 5 alin. (1) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (în continuare – Legea nr. 1585/1998). Astfel, conform principiului obligativității, asiguratul are, conform legii, obligația de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, iar drepturile de asigurări medicale se exercită corelativ cu îndeplinirea obligațiilor, iar potrivit principiului egalității tuturor participanților la sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală li se asigură un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege. Art. 3 al Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova (în continuare – Legea nr. 270/2008) stabilește că azilul este „instituția juridică prin al cărei intermediu statul oferă străinului protecție, recunoscându-i statutul de refugiat și acordându-i protecție umanitară, protecție temporară sau azil politic”, iar solicitantul de azil este „străinul care a depus o cerere de azil, nesoluționată încă prin decizie irevocabilă”. Până la soluționarea cererii de azil, solicitantului de azil i se eliberează un document de identitate temporar, care atestă statutul acestuia de solicitant de azil, dar nu și identitatea lui adevărată. Documentul de identitate temporar de solicitant de azil este valabil pe un termen de 30 de zile, cu posibilitatea prelungirii lui pentru alte termene a câte 30 de zile, până la soluționarea definitivă a cererii. Statutul de persoană asigurată în mod individual se acordă persoanelor neangajate obligate să achite prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă de la data achitării primei și, după caz, a penalităților aferente, și se suspendă la data de 31 ianuarie a anului următor celui de gestiune.	
--	--	--	--

		Obligarea solicitanților de azil să contribuie la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală prin achitarea primei în sumă fixă pentru anul de gestiune reprezintă o măsură discriminatorie pentru acești subiecți, în măsura în care ei nu vor beneficia de 26.08.2024 Nr. 01-02/5210 menținerea statutului de persoană asigurată, or depunerea cererii de azil nu oferă garanția că aceasta va fi soluționată pozitiv, respectiv, achitarea primei în sumă fixă ar constitui o povară financiară nejustificată. Conform art. 31 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 270/2008, solicitantul de azil este obligat să părăsească teritoriul Republicii Moldova până la expirarea termenului de 15 zile de la data rămânerii irevocabile a deciziei privind respingerea cererii de azil, cu excepția situației în care cererea de azil a fost respinsă în procedură rapidă, caz în care străinul trebuie să părăsească Republica Moldova la data rămânerii irevocabile a deciziei privind respingerea cererii de azil. Concomitent, potrivit art.9 alin. (3) din Legea nr. 1585/1998, statutul de persoană asigurată și drepturile de asigurare se suspendă odată cu anularea/revocarea dreptului de ședere în Republica Moldova, încetarea/anularea statului de apatrid sau a formei de protecție, în conformitate cu legislația în vigoare. Mai mult, includerea solicitanților de azil în anexa nr.2 la Legea nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (în continuare – Legea nr. 1593/2002), prezumă inclusiv încasarea silită a primelor și, după caz, a penalităților aferente acestora. Conform art. 28 lit. o) din Legea nr. 270/2008, solicitanții de azil beneficiază de dreptul de a primi asistență medicală primară și de urgență, conform legislației în vigoare. Această normă transpune standardul minim de asistență solicitat de la Statele Membre la nivelul Uniunii Europene, prevăzut art. 19 alin. (1) a Directivei 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (reformare), conform căruia „Statele membre se asigură că solicitanții primesc îngrijirile medicale necesare, care includ, cel puțin, îngrijirile de urgență și tratamentul de bază al bolilor și al afecțiunilor mintale grave”. Totodată, art. 30 din	
--	--	--	--

		Legea nr. 270/2008, ce detaliază accesul solicitanților de azil la asistență medicală, stabilește că „(1) Solicitanții de azil sunt asigurați, în conformitate cu legislația în vigoare, cu asistență medicală urgentă la etapa prespitalicească în caz de stări acute care pun în pericol viața. (3) Solicitanților de azil li se asigură dreptul la examen medical gratuit (inclusiv anonim) în scopul depistării precoce a virusului HIV și a maladii SIDA. (3) Testarea la marcherii HIV se face în conformitate cu legislația în vigoare. (4) Solicitanții de azil minori au acces la asistență medicală în aceleași condiții ca și minorii cetățeni ai Republicii Moldova”. Remarcăm că, în Tabelul de concordanță a proiectului în cauză cu Directiva 2013/33/UE este indicat că prevederile art. 19. „Îngrijirile medicale” din Directiva sus-menționată „sunt transpuse în Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, art. 28 lit. m) și litera o)”. De asemenea, semnalăm că, în Decizia nr. 27/2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 186a/2019 privind controlul constituționalității articolului 26 din Legea ocrotirii sănătății nr. 411 din 28 martie 1995, articolului 9 din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și articolului 30 din Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova (asistența medicală acordată solicitanților de azil), Curtea Constituțională a menționat că, potrivit articolului 30 alin. (1) din Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008, solicitanții de azil sunt asigurați, în conformitate cu legislația în vigoare, cu asistență medicală urgentă la etapa prespitalicească în caz de stări acute care pun în pericol viața. Alinautul (4) al aceluiași articol prevede că solicitanții de azil minori au acces la asistență medicală în aceleași condiții ca și minorii cetățeni ai Republicii Moldova. Curtea a remarcat că acest nivel de asistență medicală de care dispun solicitanții de azil este conform cu recomandările Înalțului Comisariat pentru Refugiați al Națiunilor Unite. Astfel, Curtea a notat că, în aceste circumstanțe, legislatorul nu și-a depășit marja discreționară atunci când a conferit solicitanților de azil adulți dreptul de a primi asistență medicală primară și de urgență. Ține de competența Parlamentului să stabilească un	
--	--	--	--

		nivel de protecție mai mare în domeniul asistenței medicale în funcție de posibilitățile statului (a se vedea § 31-33 și 38). Într-o altă ordine de idei, relevăm că, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate în sumă fixă au constituit 1,4% din totalul veniturilor acumulate în fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală în anul 2023. Conform prevederilor Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2024 nr. 420/2023, pentru anul 2024, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă a fost stabilită în mărime de 12636 lei, iar persoanele prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 1593/2002 au beneficiat de reduceri semnificative la achitarea primei în sumă fixă până la 31 martie, achitând în dependență de categoria de plătitori din care face parte: 1014 lei, 1622 lei, 2028 lei sau 4056 lei. Este de menționat că, sistemul actual al asigurării obligatorii de asistență medicală se bazează foarte mult pe principiul solidarității sociale și mai puțin pe principiul egalității în partea ce ține de repartizarea poverii financiare între participanții la sistem. Astfel, cei care contribuie la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală într-un fel îi finanțează și pe cei care nu contribuie sau a căror contribuție este neînsemnată. Această situație de motivează persoanele angajate care achită prima sub formă de contribuție procentuală la salariu și alte recompense și generează riscul ca acestea să treacă în sectorul neformal, să primească salarii oficiale mici, respectiv, să contribuie cât mai puțin la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Suplimentar, evidența corectitudinii virării în termen la contul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă și aplicarea penalităților implică cheltuieli administrative majore. Pct. 10, în care se propune ca solicitanții de azil cu necesități speciale (copii, copii neînsoțiți, familiile monoparentale cu copii, familiile cu trei sau mai mulți copii aflați la întreținere, persoanele cu dizabilități, femeile gravide, victimele traficului de ființe umane, persoanele cu dizabilități psiho-	
--	--	---	--

		sociale și intelectuale, persoanele cu tulburări mintale și de comportament, precum și persoanele care au fost supuse torturii, violului sau altor forme grave de violență psihologică, psihică sau sexuală, victime ale violenței în familie, persoanele care au atins vârsta de pensionare în condițiile Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, ale căror necesități speciale au fost constatate în urma unei evaluări individuale a situației lor) să aibă dreptul la asistență medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală”, la fel, nu poate fi susținut. Conform cadrului normativ în vigoare, Guvernul are calitatea de asigurat pentru 14 categorii de persoane neangajate (printre care copii, studenți, persoane cu dizabilități, pensionari, șomeri, femei însărcinate), pentru care virează transferuri, calculate ca prime de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru categoriile respective de persoane conform prevederilor art.9 al Legii nr.1593/2002. Totodată, atragem atenția că, potrivit articolului menționat supra, „Suma transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru asigurarea categoriilor de persoane neangajate prevăzute la art. 4 alin. (4) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală se stabilește anual prin legea bugetului de stat, reprezentând suma aprobată a transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru anul precedent, indexată cu indicele prețurilor de consum pentru anul precedent.”. Astfel, impactul financiar al modificărilor în cauză asupra fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală va rămâne neacoperit, iar acest fapt este contrar art. 131 din Constituția Republicii Moldova, ce prevede că „Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”. În prezent, persoanele asigurate de către Guvern constituie ponderea majoră de 62,2% din numărul total de persoane asigurate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Totodată, transferurile cu destinație generală între bugetul de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru persoanele asigurate de Guvern au însumat în anul 2023 – 6 696,8 mil.lei	
--	--	--	--

		sau 46% din totalul veniturilor acumulate în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Astfel, se constată că cei mai mulți beneficiari de resurse ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și, implicit, de servicii medicale acordate în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală sunt categoriile de persoane asigurate de Guvern. În acest sens, persistă neechitățile la determinarea sumelor alocate din bugetul de stat pentru categoriile de persoane neangajate asigurate de Guvern stabilite în legislație, atât în aspect de volum al mijloacelor transferate către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, cât și referitor la categoriile acoperite. E vorba de necorelare între prezența în listă și gradul de vulnerabilitate sau capacitate financiară reală a beneficiarilor, precum și între cuantumul transferurilor de la bugetul de stat raportate la numărul de persoane asigurate de Guvern și mărimea primelor achitate de alte categorii de beneficiari ai sistemului. Astfel, fără aplicarea unor măsuri de reformă asupra mecanismului de finanțare a categoriilor de persoane asigurate de către Guvern, sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală nu va putea să ofere posibilități egale în obținerea asistenței medicale oportune și calitative, iar includerea unor categorii de persoane suplimentare va amplifica inechitatea sistemului. Contrar prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, nota de fundamentare nu conține impactul financiar asupra fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, cu indicarea costurilor necesare pentru punerea în aplicare a noilor prevederi. Totodată, semnalăm Planul național de dezvoltare pentru perioada 2025-2027 (partea operațională), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 361/2024, prevede că acțiunea de reformă de la pct. 89 (Implementarea mecanismului de integrare etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate) urmează a fi realizată prin consolidarea capacităților instituționale pentru integrarea etapizată a străinilor și a persoanelor strămutate prin incluziunea socioeconomică, de sănătate și educație. În acest scop, prin Ordinul ministrului sănătății nr. 525 din 14 iunie 2024 a fost instituit Grupul de lucru sectorial în domeniul sănătății pentru implementarea meca-	
--	--	--	--

		nismului de integrare etapizată a străinilor în Republica Moldova. Conform ordinului prenotat, Grupul de lucru are ca sarcină să identifice tipul și volumul serviciilor medicale acordate străinilor și modalitățile de acoperire financiară a serviciilor prestate de instituțiile medico-sanitare. În acest context, este inoportună reglementarea fragmentară a aspectelor ce țin de acordarea serviciilor medicale străinilor. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională în mod constant a subliniat că respectarea principiului egalității presupune acordarea acelorași avantaje tuturor persoanelor aflate în situații similare, cu excepția cazului în care se demonstrează că tratamentul diferențiat este justificat în mod obiectiv și rezonabil. Prin urmare, în scopul implementării reformei asumate de Guvern în Planul național de dezvoltare pentru perioada 2025-2027 este necesară ajustarea cadrului normativ în vederea stabilirii unui mecanism uniform de integrare etapizată a străinilor în Republica Moldova, inclusiv în domeniul sănătății. Având în argumentele invocate supra și ținând cont de principiile care stau la baza sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, comunicăm necesitatea excluderii din proiect la art. I a pct. 8, ce vizează completarea art. 28 din Legea nr. 270/2008 cu lit. ș) și pct. 10, aferent completării art. 30 cu alin. (5), iar la art. III, a pct. 1, pct. 2 lit. b) și c), ce conțin dispozițiile de modificare a art. 4 alin. (4) lit. o) și art. 9 alin. (2) și (3) din Legea nr. 1585/1998.	
31.	Ministerul Sănătății demersul nr. 21/3329 din 28.08.2024	În același timp, referitor la propunerea de completare a proiectului cu dreptul solicitantului de azil de a se asigura în mod individual, achitând prima de asigurare obligatorie de asistență medicală similar cetățenilor Republica Moldova care achită prima de asigurare stabilită în sumă fixă, comunicăm că, această propunere nu poate fi susținută din următoarele considerente. În Republica Moldova se aplică sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, care reprezintă un sistem autonom garantat de stat de protecție financiară a populației în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, pe principii de solidaritate, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune). Principiile de	75. Se acceptă Au fost elaborate modificări în proiect potrivit deciziilor care au fost agreate în cadrul ședinței interinstituționale din 13.09.2024.

		organizare (obligativității, egalității, solidarității, contributivității, etc.) a asigurării obligatorii de asistență medicală sunt stabilite în art. 5 alin. (1) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (în continuare – Legea nr. 1585/1998). Astfel, conform principiului obligativității, asiguratul are, obligația de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, iar drepturile de asigurări medicale se exercită corelativ cu îndeplinirea obligațiilor, iar potrivit principiului egalității tuturor participanților la sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală li se asigură un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege. Art. 3 al Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova (în continuare – Legea nr. 270/2008) stabilește că azilul este „instituția juridică prin al cărei intermediu statul oferă străinului protecție, recunoscându-i statutul de refugiat și acordându-i protecție umanitară, protecție temporară sau azil politic”, iar solicitantul de azil este „străinul care a depus o cerere de azil, nesoluționată încă prin decizie irevocabilă”. Până la soluționarea cererii de azil, solicitantului de azil i se eliberează un document de identitate temporar, care atestă statutul acestuia de solicitant de azil, dar nu și identitatea lui adevărată. Documentul de identitate temporar de solicitant de azil este valabil pe un termen de 30 de zile, cu posibilitatea prelungirii lui pentru alte termene a câte 30 de zile, până la soluționarea definitivă a cererii. Statutul de persoană asigurată în mod individual se acordă persoanelor neangajate obligate să achite prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă de la data achitării primei și, după caz, a penalităților aferente, și se suspendă la data de 31 ianuarie a anului următor celui de gestiune. Obligarea solicitanților de azil să contribuie la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală prin achitarea primei în sumă fixă pentru anul de gestiune reprezintă o măsură discriminatorie pentru acești subiecți, în măsura în care ei nu vor beneficia de menținerea statutului de persoană asigurată, or depunerea cererii de azil nu oferă garanția că aceasta va fi soluționată pozitiv, respectiv, achitarea primei în sumă fixă ar constitui o povară financiară nejustificată. Conform art. 31	
--	--	---	--

		alin. (1) lit. n) din Legea nr. 270/2008, solicitantul de azil este obligat să părăsească teritoriul Republicii Moldova până la expirarea termenului de 15 zile de la data rămânerii irevocabile a deciziei privind respingerea cererii de azil, cu excepția situației în care cererea de azil a fost respinsă în procedură rapidă, caz în care străinul trebuie să părăsească Republica Moldova la data rămânerii irevocabile a deciziei privind respingerea cererii de azil. Concomitent, potrivit art.9 alin. (3) din Legea nr. 1585/1998, statutul de persoană asigurată și drepturile de asigurare se suspendă odată cu anularea/revocarea dreptului de ședere în Republica Moldova, încetarea/anularea statului de apatrid sau a formei de protecție, în conformitate cu legislația în vigoare. Mai mult, includerea solicitanților de azil în anexa nr.2 la Legea nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (în continuare – Legea nr. 1593/2002), prezumă inclusiv încasarea silită a primelor și, după caz, a penalităților aferente acestora. De asemenea, semnalăm că, în Decizia nr. 27/2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 186a/2019 privind controlul constituționalității articolului 26 din Legea ocrotirii sănătății nr. 411 din 28 martie 1995, articolului 9 din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și articolului 30 din Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova (asistența medicală acordată solicitanților de azil), Curtea Constituțională a menționat că, potrivit articolului 30 alin. (1) din Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008, solicitanții de azil sunt asigurați, în conformitate cu legislația în vigoare, cu asistență medicală urgentă la etapa prespitalicească în caz de stări acute care pun în pericol viața. Alineatul (4) al aceluiași articol prevede că solicitanții de azil minori au acces la asistență medicală în aceleași condiții ca și minorii cetățeni ai Republicii Moldova. Curtea a remarcat că acest nivel de asistență medicală de care dispun solicitanții de azil este conform cu recomandările Înaltului Comisariat pentru Refugiați al Națiunilor Unite. Astfel, Curtea a notat că, în aceste circumstanțe, legislatorul nu și-a depășit marja discreționară atunci	
--	--	--	--

		când a conferit solicitanților de azil adulți dreptul de a primi asistență medicală primară și de urgență. Ține de competența Parlamentului să stabilească un nivel de protecție mai mare în domeniul asistenței medicale în funcție de posibilitățile statului (a se vedea § 31-33 și 38). Referitor la propunerea de completare a proiectului cu dreptul solicitanților de azil cu necesități speciale la asistență medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, în calitate de persoane asigurate de Guvern, la fel, nu poate fi susținută. Conform cadrului normativ în vigoare, Guvernul are calitatea de asigurat pentru 14 categorii de persoane neangajate (printre care copii, studenți, persoane cu dizabilități, pensionari, șomeri, femei însărcinate), pentru care vi-rează transferuri, calculate ca prime de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru categoriile respective de persoane conform prevederilor art.9 al Legii nr.1593/2002. Astfel, impactul financiar al modificărilor în cauză asupra fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală va rămâne neacoperit, iar acest fapt este contrar art. 131 din Constituția Republicii Moldova, ce prevede că „Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”. În prezent, persoanele asigurate de către Guvern constituie ponderea majoră de 62,2% din numărul total de persoane asigurate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Totodată, transferurile de la bugetul de stat la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru persoanele asigurate de Guvern au însumat în anul 2023 – 46% din totalul veniturilor acumulate în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Astfel, se constată că cei mai mulți beneficiari de resurse ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și, implicit, de servicii medicale acordate în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală sunt categoriile de persoane asigurate de Guvern. Totodată este necesar de menționat că, contrar prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, nota de fundamentare nu conține impactul financiar asupra fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, cu indicarea costurilor necesare pentru punerea în aplicare a noilor prevederi.	
--	--	---	--

		În contextul celor invocate supra și ținând cont de principiile care stau la baza sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, comunicăm necesitatea excluderii din proiect a pct. 8 lit. ș), pct. 10 de la art. I și a pct. 1, pct. 2 lit. b), c) de la art. III.	
32.	Agencia Servicii Publice demersul nr. 01/533 din 28.08.2024	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	
33.	Ministerul Educației și Cercetării demersul nr. 08/5-09/5712 din 29.08.2024	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	
34.	Serviciul de Informare și Securitate demersul nr. E/9252 din 30.08.2024	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	
35.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale demersul nr. 19/4443 din 26.08.2024	1. În tabelul de sinteză, la nota asupra propunerilor și obiecțiilor cu nr. 8, autorul a menționat că acceptă propunerea pentru lit. a) din art. 28 la Lega nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, de a fi substituit textul „returnat sau expulzat” cu textul „expulzat, extrădat sau returnat”, dar de facto în textul proiectului nu au fost introduse aceste modificări.	76. Precizare Modificările propuse în redacția varianta proiectului prezentat spre avizare la data de 01.07.2024, la lit. a) din art. 28 a fost exclusă din proiect. Lit. a) din art. 28 nu se modifică.
		2. La Art. I: • pct. 15 din proiectul de lege cu referire la completarea Legii nr. 270/2008 cu art. 406 , lit. f) se expune în următoarea redacție: „f) să acceseze cazare în centrele de plasament temporar pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state, gestionate de către prestatorii publici sau privați de servicii sociale, printr-o cerere depusă către structurile teritoriale de asistență socială”.	77. Se acceptă

		• pct. 15 din proiectul de lege cu referire la completarea Legii nr. 270/2008cu art. 407 , lit. b) se expune în următoarea redacție: „b) să respecte regulamentul de ordine interioară al Centrului de plasament temporar pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state;”, iar lit. i) a normei propuse se exclude.	78. Se acceptă
		• pct. 17 din proiectul de lege, referitor la art. 50 alin. (2) din Lega nr. 270/2008, propunerea de completare cu sintagma „iar comunicare” va fi adaptată la forma „iar comunicarea”.	79. Se acceptă
		• pct. 28 autorul proiectului urmează să prezinte delimitări clare între noțiunile utilizate „țări sigure de origine” și „țări terțe sigure” pentru a evita orice interpretare ce poate apărea în procesul de implementare. Ori „țări terțe sigure”, sunt țările în care sunt respectate drepturile solicitantului de protecție internațională, conform listei aprobate de Guvern. În același timp, conform proiectului, „țări sigure de origine” sunt considerate statele membre ale Uniunii Europene, precum și alte state, lista cărora se aprobă de Guvern. Or, ambele categorii prevăd lista de state aprobată de Guvern, fapt care creează o confuzie.	80. Precizare Propunerea data a fost inclusă în cadrul primei avizări de către MMPS prin demersul nr. 19/3740 din 15.07.2024 și a fost argumentat în tabelul de sinteză de ce nu se acceptă (<i>Considerăm că în proiect sunt clar definite noțiunile de „țări sigure de origine” și „țări terțe sigure” și anume prin stabilirea criteriilor în care se încadrează noțiunile.</i>)
		3. La Art. II: • pct. 1 din proiectul de lege, în partea ce ține de modificarea art. 8 din Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, se reiterează poziția expusă anterior privind necesitatea introducerii unei noi situații de risc, fără a discrimina copiii care intră pe teritoriul Republicii Moldova pe criteriul cetățeniei. Astfel, se propune expunerea lit. l) în următoarea redacție: „l) copiii care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de către un reprezentant legal sau de către o persoană desemnată de către acesta.”. Redacția propusă a lit. l) este în corespundere cu prevederile Legii nr. 140/2013. Atragem atenția asupra faptului că Legea nr. 140/2013 reglementează protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți în conformitate cu principiile stabilite în art. 4 a legii menționate, printre care mențio-	81. Precizăm Obiectul de reglementare a Legii 270/2008 privind azilul în Republica Moldova și a proiectului de modificare a unor acte normative (privind procedura de azil) este statutul juridic al solicitanților de azil, al beneficiarilor de protecție internațională, de protecție temporară și de azil politic, precum și procedura de acordare, încetare și anulare a protecției. Deci în proiect se propun modificări la actele normative privind procedura de azil. Subiecți ai procedurii de azil pot fi copii străini dar nu și copiii cetățeni ai Republicii

		năm principiul egalității șanselor și nediscriminării, precum și responsabilitatea autorităților pentru asigurarea protecției împotriva violenței, neglijării și exploatării copilului. În contextul celor menționate, mecanismul de cooperare intersectorială urmează a fi aplicat față de toți copiii aflați în situație de risc (indiferent dacă acesta este copil neînsoțit străin/apatrid sau cetățean al Republicii Moldova care dorește să intre în țară, se află pe teritoriul Republicii Moldova sau intenționează să iasă de pe teritoriul acesteia sau care au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova). • Astfel, nu se acceptă nici textul propus cu referire la „sau care au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova fără un act juridic” întrucât aceste situații deja se regăsesc în situațiile de risc enumerate la art. 8 al Legii vizate, iar condițiile care permit ieșirea din țară a unui copil sunt reglementate deja în Legea nr. 269/1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova, pe care colegii din cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne trebuie să o respecte și să o implementeze fără nici o discriminare. • la pct. 4 din proiect, în partea ce ține de modificarea art. 14 din Legea nr. 140/2013 reiterăm propunerile anterioare și anume: - alin. (1), lit. i) se propune a fi expus în următoarea redacție: „i) copiii care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de către un reprezentant legal sau de către o persoană desemnată de către acesta, fapt confirmat prin actul eliberat de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne.”. Se atrage atenția asupra faptului că, pentru a stabili statutul juridic al copilului în conformitate cu art. 14 din Legea nr. 140/2013 este necesar a fi prezentat un document, ce confirmă acest statut. • la alin. (2), lit. i) se propune a fi expusă în următoarea redacție: „i) transmiterii copilului către părinte sau altă persoană fizică desemnată prin lege în calitate de reprezentant legal al copilului (cu excepția cazului în care reprezentantul legal al copilului este autoritatea tutelară teritorială) sau către instituțiile străine responsabile de protecția copilului în cazul copiilor străini.”. Nu se acceptă argumentarea autorului proiectului, precum că potrivit art. 12 din Legea nr.	Moldova. Reiterăm că, prevederi generale privind intrarea/ieșirea copiilor pe/de pe teritoriul Republicii Moldova este reglementată în Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova la art. 12 și 13, urmând. Potrivit art. 12 din Legea 28/2024 urmează elaborarea și aprobarea unei Hotărâri de Guvern privind mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. La 12.08.2024 urmare prezentării proiectului în ședința secretarilor generali a fost înregistrat proiectul de hotărâre pentru pu-
--	--	--	---

		28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova urmează elaborarea și aprobarea unei hotărâri de Guvern privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. MMPS s-a expus la acest subiect în procesul de promovare a proiectului legii cu privire la frontiera de stat, avizul căruia a fost ignorat (se anexează). • În acest sens subliniem că, în conformitate cu alin. (6) și (7) ale art. 53 din Codul familiei nr. 1310/2000, angajații autorităților administrației publice centrale și locale, ai structurilor, instituțiilor și serviciilor din cadrul sau din subordinea acestora, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, în organele de drept, în conformitate cu mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, sânt obligați să transmită autorității tutelare locale/teritoriale sesizările privind copiii aflați în situație de risc, precum și cele privind cazurile de violență, neglijare sau exploatare a copiilor în cadrul serviciilor sociale, al instituțiilor medicale, educaționale și culturale. Persoanele fizice care dețin informații despre un caz suspect de violență, neglijare sau exploatare a copilului sânt obligate să le comunice autorității tutelare locale/teritoriale sau organelor de drept. • Mai mult de atât, se consideră ca fiind inadmisibilă menținerea prevederii prin care un copil neînsoțit este returnat în țara sa de reședință de către Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne, având în vedere faptul că procedura de repatriere a copiilor neînsoțiți este reglementată de Hotărârea Guvernului nr. 948/2008 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de repatriere a copiilor și adulților – victime ale traficului de ființe umane, a persoanelor aflate în situație de dificultate, precum și a copiilor neînsoțiți și faptul că punerea în aplicare a normelor referitoare la aceasta ține de competența MMPS. Totodată, art. 20 (Cooperarea intersectorială) din Legea nr. 140/2013 prevede că mecanismele de	nerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova, cu (numărul uni 710/MAI/2024), unde este necesar de inclus prevederile propuse.
--	--	---	--

		cooperare intersectorială, în conformitate cu care angajații autorităților publice centrale și locale, ai structurilor, instituțiilor și serviciilor din cadrul sau subordonate acestora, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, organelor de drept sunt obligați să activeze în cazul identificării copiilor aflați în situație de risc, sunt aprobate de Guvern. Astfel, în scopul executării art. 20 din Legea nr. 140/2013, prin Hotărârea Guvernului nr. 270/2014, au fost deja aprobate Instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. De asemenea, se subliniază faptul că în conformitate cu art. 2 din Legea nr. 140/2013 copiii beneficiază de protecție fără nicio discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, de cetățenie, apartenența etnică sau originea socială, de statutul obținut prin naștere, de situația materială, de gradul și tipul de dizabilitate, de aspectele specifice de creștere și educație a copiilor, a părinților lor, reprezentanților legali ori responsabililor legali ai acestora, de locul aflării lor (familie, instituție educațională, serviciu social, instituție medicală, comunitate etc.).	
36.	Procuratura Generală demersul nr. 4-1d/24-363 din 26.08.2024	Verificând și apreciind conținutul proiectului, susținem aprobarea proiectului, cu unele excepții și anume: -La pct.4 al proiectului se propune modificare art.5 al Legii privind azilul în Republica Moldova, prin reglementarea funcției de consilier de decizie. Considerăm că, urmează a fi stabilite în mod exhaustiv care sunt atribuțiile consilierului de decizie și a consilierului de eligibilitate pentru a nu se face confuzie dintre atribuțiile acestora, deoarece în proiectul de lege consilierul de decizie înaintează propunerea privind emiterea deciziei asupra cererii de azil, iar în legea menționată supra, la art.6) consilierul de eligibilitate este obligat să înainteze conducătorului Direcției azil și integrare spre aprobare decizie motivată cu privire la cererea de azil.	82. Precizare La Articolul I, pct. 1, lit. d) este indicat că: în cuprinsul legii cuvintele „consilierul de eligibilitate” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvintele „consilierul de decizie” la forma gramaticală corespunzătoare. Astfel urmare aprobării proiectului cuvintele „consilie de eligibilitate” vor fi substituite cu cuvintele „Consilier de decizie”.

		- Pct. 7 al proiectului propune abrogarea art.21, 22, 23, 25 și 26 din legea menționată supra, totodată la pct. 15. se propune completarea legii cu un Capitol V ¹, care transpune articolele ce sunt abrogate. Menționăm că, acest fapt contravine Indicațiilor metodologice privind regulile de tehnică legislativă adoptate de Ministerul Justiției, și anume la pct.26, care indică că, „în cazul în care se exclude integral textul unei părți (cărți), unui titlu, capitol, unei secțiuni, unui articol/punct, alineat/subpunct sau al subdiviziunii acestuia, <u>numerotarea lor nu se transmite altor elemente structurale</u>. Renumotarea nu se admite nici în cazul completării actului normativ cu noi elemente structurale, caz în care noile elemente structurale preiau numărul articolului, alineatului, punctului, subpunctului, capitolului, etc după care acesta urmează, cu atribuirea indicilor numerici corespunzători". La acest punct din proiect, de asemenea se propune completarea cu art.40⁶ și 40⁷ care vor stabili drepturile beneficiarilor de protecție temporară și obligațiile acestora. În Legea privind azilul la art.39 și art.40 se regăsesc deja drepturile și obligațiile beneficiarilor de protecție temporară, iar în proiect aceste articole nu sunt abrogate, ceea ce considerăm că va duce la o dublare de articole și va crea o confuzie în aplicarea legii. - La pct. 18 din proiect se propune modificarea art.52 lit. a) din Legea privind azilul în RM, și anume că, doar Direcțiile regionale ale Inspectoratului General pentru Migrațiune vor primi cererile de azil. Conform pct.8 subpunctul 3 lit. a) din Hotărârea Guvernului nr. 16/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrațiune, Inspectoratul General: „<u>recepționează</u>, procesează, examinează și soluționează, în etapa administrativă, <u>cererile de azil</u> și cererile de recunoaștere a statutului de apatrid”. Respectiv, considerăm că, pct. 18 din proiect urmează a fi revizuit, cu includerea ca autoritate competentă să primească cererile de azil și Inspectoratul General pentru Migrațiune.	83. Precizare Potrivit prevederilor alin. (3) al art. 62 din Legea nr. 100/2017, în cazul în care se abrogă integral textul unei părți, cărți, unui titlu, capitol, unei secțiuni, subsecțiuni, unui paragraf, punct, articol, alineat, subpunct, unei litere sau al diviziunii acesteia, numărul sau litera cu care este însemnat elementul respectiv nu se atribuie altor elemente structurale din șirul dat. 82. Precizare pct.8 subpunctul 3 lit. a) din Hotărârea Guvernului nr. 16/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație sunt stabilite toate atribuțiile Inspectoratului General pentru Migrație. Pe când la punctele: 24. Inspectoratul are în subordine trei subdiviziuni teritoriale cu personalitate juridică, conform anexei nr. 4. 25. Subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului sunt subordonate Inspectoratului și constituie organe cu statut de per-
--	--	--	---

			soană juridică de drept public, activează conform regulamentelor aprobate de către șeful Inspectoratului, dispun de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat a Republicii Moldova. Prevederea dată a fost necesară pentru desconcentrarea procedurii de examinare a cererilor de azil. Astfel, desconcentrarea competențelor Direcției azil și apatridie către direcțiile regionale ale IGM va spori accesul la procedura de azil, în urma cărora vor avea beneficii, în exclusivitate, străinii.
		- la pct.22 se propune majorarea termenului examinării suplimentare a cererii de azil de la 3 luni la 9 luni, în conformitate cu Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (reformare). Este de menționat că Directiva în cauză mai indică la art.31 alin.(3) că „Statele membre se asigură că procedura de examinare se încheie în termen de șase luni de la depunerea cererii. Statele membre pot prelungi termenul de șase luni prevăzut în prezentul alineat cu o nouă perioadă care nu depășește nouă luni, în cazul în care: <u>(a) procedura implică elemente complexe în fapt și/sau în drept; (b) un număr mare de resortisanți ai unei țări terțe sau apatrizi solicită simultan protecție internațională, ceea ce în practică face foarte dificilă încheierea procedurii în termenul de șase luni; (c) întârzierea poate fi imputată în mod clar nerespectării de către solicitant a obligațiilor care îi revin în temeiul articolului 13</u>”. Astfel, considerăm că, la art.58 alin.(3) al Legii privind azilul în Republica Moldova, urmează a fi incluse temeiurile în care este posibilă prelungirea examinării cererii de azil, fiind transpuse din Directiva menționată supra.	83. Precizare Au fost elaborate modificări la procedura de examinare a cererii de azil. Termenul examinării cererii de azil fiind 6 luni cu posibilitatea de a fi prelungit câte o lună, dar nu va depăși 9 luni. Modificarea posibilității de a prelungi termenul examinării cererii de azil a fost adaptată conform prevederilor Directivei 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale și totodată fiind necesară în cazuri speciale (un număr mare de cereri de azil depuse simultan, procedura implică elemente complexe). Deci prevederea dată este o excepție doar pentru cazurile speciale (un număr mare de cereri de azil depuse simultan, procedura implică elemente complexe).

		- La pct.31 nu este clară propunerea audierii solicitanților de azil cu necesități speciale de către consilierul de decizie specializat în acest sens, iar această propunere nu este argumentată în nota informativă la proiect. În proiect, precum și în Legea privind azilul în RM nu se regăsește noțiunea de consilieri de decizie specializați. Astfel, considerăm că urmează a fi rectificată această propunere, inclusiv și pentru a fi și în coroborare art. 72 cu art.55 al Legii, prin indicarea faptului că audierea solicitantului de azil cu necesități speciale se face de către consilierul de decizie prin intermediul interpretului.	84. Precizare În nota informativă este indicat că proiectul a fost completat cu reglementări privind identificarea nevoilor speciale ale persoanelor vulnerabile solicitante de azil, de evaluare a nevoilor lor speciale în materie de procedură pentru oferirea sprijinului relevant, în funcție de aceste nevoi speciale. Prevederile din art. 72 sunt specifice pentru toți solicitanții de azil.
37.	Ministerul Finanțelor demersul cu nr. 07/4-03/352 din 09.09.2024	În acest context, menționăm că noțiunea „solicitant cu necesități speciale” propusă la Art. I, pct. 2 din proiect diferă de prevederile art. 2 lit. (k) și art. 21 din Directiva 2013/33/UE, fiind extinsă lista beneficiarilor. Prin urmare se propune a fi precizată categoriile de beneficiari care cad sub incidența noțiunii date. Mai mult ca atât, se propune excluderea pct.10 din articolul prenotat, ce ține de dreptul solicitanților de azil cu necesități speciale la asistență medicală în volumul prevăzut în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, având în vedere că este o măsură de politică nouă, ce implică cheltuieli suplimentare și care nu au fost preconizate în buget. În aceeași ordine de idei, remarcăm că propunerea la Art. III din proiect, prevede modificarea Legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală cu includerea ”solicitanților cu necesități speciale” în categoriile de subiecți ai asigurării obligatorii de asistență medicală pentru care Guvernul are calitatea de asigurat. Respectiv, prevederea dată atestă riscuri bugetare asupra sustenabilității bugetului fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, cât și asupra bugetului de stat. Alăturat, menționăm despre propunerea autorului la Art. I, pct. 15 din proiect, care comparativ cu situația actuală prevede lărgirea spectrului de servicii medicale, ca urmare implică cheltuieli suplimentare din bugetul de stat	85. Se acceptă Noțiunea solicitanți de azil cu necesități speciale a fost adaptată prevederilor art. 2 lit. (k) și art. 21 din Directiva 2013/33/UE. Au fost elaborate modificări în proiect potrivit deciziilor care au fost agreate în cadrul ședinței interinstituțională din 13.09.2024.

		fără acoperire financiară. Precizăm că, conform pct.27² din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, cheltuielile pentru serviciile destinate compensării medicamentelor și dispozitivelor medicale pentru cetățeni și refugiați din Ucraina se efectuează în limita mijloacelor financiare externe alocate sub formă de donații și/sau granturi și nu din transferuri cu destinație specială din bugetul de stat. Subsidiar, ținem să evidențiem că, autorul în nota informativă face trimitere la prevederile Hotărârii Guvernului nr. 21/2023 „privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina” care contravine Legii 100/2017, conform căreia actul normativ are caracter public, obligatoriu, general și impersonal.	
38.	Centrul Național Anticorupție		
39.	Coaliția „Vocea Romilor” demersul nr. 4 din 12.07.2024	Sintagma „Centru de cazare” – se propune să fie modificată prin „Centrul de plasament temporar pentru solicitanți de azil cu necesități speciale (gestionat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale).	67. Nu se acceptă Autorul avizului nu a înțeles proiectul. Potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 16/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație (IGM), subdiviziunile specializate ale IGM sunt: Centrul de cazare, Centrul de plasament temporar al străinilor și Oficiile înregistrare străini. Reiterăm că, Centru de cazare este subdiviziune specializată a IGM și nu a MMPS, nu a fost clară propunerea de schimbare a denumirii Centrului care este deja reglementată în actele normative.

		Sintagma „membri de familie – soțul sau, după caz, soția, copii cu vârstă de până la 18 ani, necăsătoriți, aflați în întreținerea acestora, indiferent de faptul dacă sânt din căsătorie ori din afara căsătoriei, ori adoptați, potrivit legii naționale din țara de origine, precum și părinții soților care locuiesc împreună cu ei” – se propune să fie modificată prin „membri de familie – persoane strămutate aflate în grad de rudenie I – IV, potrivit declarațiilor proprii (în cazul persoanelor cu obstacole majore în procesul de documentare) sau actelor de identitate emise în țara de origine”.	68. Nu se acceptă Noțiunea de membri de familie este reglementată în varianta actuală a Legea 270/2008, la articolul art. 3 care este compatibilă cu noțiunea de membri de familie reglementată în Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională, și Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate.
		Sintagma „condițiile materiale de primire – asistența acordată solicitanților a unei forme de protecție incluzând cazare, hrană, îmbrăcăminte, materiale de întreținere și igienă, transport și alocații financiare sau o formă combinată a acestor elemente în condițiile stabilite de Guvern” – se propune să fie modificată prin „componentele esențiale ale asistenței sociale acordate solicitanților – asistența socială acordată de stat solicitanților a unei forme de protecție, incluzând: cazare, hrană, îmbrăcăminte, încălțăminte, lenjerie, produse de întreținere și igienă, servicii de transport public, alocații financiare sau o formă combinată a acestor elemente în condițiile stabilite de Guvern, ajutoare materiale destinate pentru accesul echitabil în Instituțiile publice de Învățământ General (procurarea setului de școlarizare necesar pentru 1 elev/copil)”.	67. S-a luat act Propunerile înaintate de autorul avizului vor fi luate în calcul în momentul elaborării hotărârii de Guvern privind aprobarea condițiilor modului de acordare și cuantumul sumelor aferente asigurării condițiilor materiale de primire aplicate solicitanților de azil.
		Sintagma „solicitant cu necesități speciale – minorii, minorii neînsoțiți, familiile monoparentale cu copii, familiile cu trei sau mai mulți copii aflați la întreținere, persoanele cu dizabilități, femeile gravide, victimele traficului de	68. Nu se acceptă În definiția propusă de autor se încadrează toate categoriile solicitanților de azil cu

		ființe umane, persoanele cu probleme intelectuale și de sănătate mintală, precum și persoanele care au fost supuse torturii, violului sau altor forme grave de violență psihologică, psihică sau sexuală, victimă a violenței în familie, persoanele care au atins vârsta de pensionare” – se propune să fie modificată prin „solicitant de azil cu necesități speciale – minorii, minorii neînsoțiți, familiile monoparentale cu un copil/mai mulți copii, familiile cu trei sau mai mulți copii aflați la întreținere/tutelă/curatelă, persoanele cu dizabilități, femeile gravide, lăuzele, victimele traficului de ființe umane, persoanele cu probleme intelectuale și de sănătate mintală, persoanele care au fost supuse torturii, violului sau altor forme grave de violență psihică, victimele violenței în familie, persoanele care au atins vârsta de pensionare, persoanele cu obstacole majore în procesul de documentare, persoanele de etnie Romă”.	necesități speciale indiferent de etnie. Considerăm că completarea definiției cu cuvintele „persoanele de etnie Romă”, se va face o discriminarea a persoanelor de etnie Romă.
		Sintagma „de a avea acces la cazare în cadrul Centrului de plasament temporar pentru persoanele aflate în dificultate, gestionat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale” – se propune să fie modificată prin „de a avea acces la cazare în cadrul Centrului de plasament temporar pentru solicitanți de azil cu necesități speciale, gestionat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale”	69. Nu se acceptă Potrivit avizului MMMPS cu nr. 19/3740 din 15.07.2024 denumirea „Centrul de plasament temporar pentru persoanele aflate în dificultate” a fost substituit cu denumirea „Centrului de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state”.
		Sintagma „de a avea acces la învățământ obligatoriu, în cazul minorilor, asigurat de Ministerul Educației și Cercetării în instituțiile publice de învățământ general, în limitele posibilităților sistemului educațional și în aceleași condiții ca și pentru copiii minori cetățeni ai Republicii Moldova” – se propune să fie modificată prin „de a avea accesul echitabil la învățământ obligatoriu, în cazul minorilor, asigurat de Ministerul Educației și Cercetării în Instituțiile publice de Învățământ General”.	70. Nu se acceptă Potrivit prevederilor art.13 din Codul Educației al Republicii Moldova cu nr. 152/2014, învățământul obligatoriu începe cu grupa pregătitoare din învățământul preșcolar și se finalizează cu învățământul gimnazial. Reiterăm că, tot în codul prenotat sunt prevederi privind accesul echitabil la învățământ.

		Sintagma „de a beneficia, în cazul familiei cu copii, precum și al minorului neînsoțit de toate măsurile de asistență socială asigurate...” – se propune să fie modificată prin „de a beneficia, în cazul familiilor monoparentale cu un copil/mai mulți copii, familiilor cu trei sau mai mulți copii aflați la întreținere/tutelă/curatelă, precum și al minorului neînsoțit de toate măsurile de asistență socială asigurate...”	71. Nu se acceptă În varianta propusă de autorul proiectului se încadrează toate categoriile numerotate de autorul avizului.
40.	Consiliul pentru egalitate demersul nr. 04/1254 din 15.07.2024	Consiliul a recomandat armonizarea legislației aferente azilului și a asigurării medicale obligatorii prin raportarea la cadrul normativ european, și anume completarea listei beneficiarilor de asigurare medicală din partea statului cu persoanele din grupurile vulnerabile enumerate în Directiva UE 2013/33, solicitante de azil. În continuare, Consiliul reține că deși în proiect se propune completarea art. 2 al Legii nr. 270/2008 cu noțiunea “solicitant cu necesități speciale”, care include categoriile menționate supra, la care se referă și art. 21, 22 ale Directivei 2013/33/UE, proiectul nu conține norme privind instituirea unor măsuri de sprijin în materie de asistență medicală ajustate la situația specială a persoanelor din categoriile vulnerabile. Or, în această privință, art. 19 alin. (2) al Directivei stabilește că statele membre acordă asistență medicală sau de alt tip necesară solicitanților cu nevoi speciale de primire, inclusiv îngrijirea corespunzătoare a sănătății mintale, dacă este cazul. Astfel, în vederea armonizării legislației aferente azilului și asigurării medicale obligatorii la cadrul normativ european, Consiliul reiterează recomandarea de modificare a art. 4 alin. (4) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală prin completarea listei beneficiarilor de asigurare medicală din partea statului cu o nouă literă după cum urmează: solicitanții de azil cu necesități speciale (așa cum această categorie este definită în redacția proiectului).	72. Se acceptă
		De asemenea, Consiliul propune completarea art. 30 alin. (1) al Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova cu următoarele: „Solicitanții de azil cu necesități speciale au dreptul la asistență medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală.”	73. Se acceptă

41.	Platforma femeilor „ROMNI” demersul nr. 11 din 15.07.2024	● Proiectul de lege conține formulări ambigue. Completarea articolului 3 din proiectul de lege cu noțiunea de persoane cu nevoi speciale trebuie reformulată deoarece este confuză sau de înlocuit cu un articol privind particularitățile grupurilor vulnerabile. Menționăm că orice persoană cu nevoi speciale poate fi atribuită ca aparținând grupului vulnerabil, însă nu și invers, orice persoană care face parte de grupurile vulnerabile este persoană cu nevoie speciale. ● Conceptul de vulnerabilitate are conexiuni cu noțiunile de excluziune socială, sărăcie, discriminare și marginalizare, iar grupurile vulnerabile - desemnează persoane sau familii care sunt în risc de a-și pierde capacitatea de satisfacere a nevoilor zilnice de trai din cauza unor situații de boală, dizabilitate, sărăcie, ori a altor situații care conduc la vulnerabilitate economică și socială. Astfel, deși nota explicativă a proiectului de lege, face delimitare între aceste două concepte, acest fapt nu reiese și din conținutul proiectului de lege. În acest context, recomandăm substituirea noțiunii de persoane cu nevoi speciale cu noțiunea de solicitant care necesită condiții de primire speciale sau solicitant care necesită garanții procedurale speciale. Solicitant care necesită garanții procedurale speciale: este solicitant de protecție internațională a cărui capacitate de a beneficia de drepturile și de a-și îndeplini obligațiile prevăzute de prezenta lege este limitată ca urmare a unor circumstanțe individuale care se pot datora, printre altele, vârstei, sexului, orientării sexuale, identității de gen, etniei, unei dizabilități, unei boli grave, unor afecțiuni sau tulburări mentale sau ca urmare a torturii, violului sau altor forme grave de violență psihologică, fizică sau sexuală etc. ● Persoanele de etnie romă au fost omise la elaborarea proiectul de lege. Deși, proiectul de modificare a Legii nr. 270/2008 se urmărește accesul grupurilor și persoanelor vulnerabile și cu nevoi speciale la procedura de azil, Platforma Femeilor Rome ROMNI din Moldova își exprimă îngrijora-	74. Nu se acceptă Autorul nu a înțeles intenția legiuitorului și abordează greșit terminologia.
-----	---	--	--

		rea în legătură cu faptul că nevoile și vulnerabilitățile multiple ale persoanele de etnie romă nu au fost luate în considerare la elaborarea proiectului de lege. În acest context, reiterăm faptul că romii constituie astăzi una dintre cele mai vulnerabile comunități din Europa și cea mai marginalizată și săracă, inclusiv ar suferi persecuții în unele țări de origine, dar și multiple cazuri de discriminare și segregare în Republica Moldova. Persoanele refugiate de etnie romă sunt printre cele mai vulnerabile care se confruntă cu provocări majore privind accesarea serviciilor de asistență și protecție, inclusiv integrarea în Moldova. Prin urmare, sunt deplin justificate măsuri afirmative speciale, fie și temporare de asigurare a accesului la servicii, mai ales în contextul anului 2024 de retragere de fonduri alocate refugiaților și diminuării numărului de echipe mobile ale organizațiilor active pe teren. <i>Exemplu 1:</i> Introducerea funcției de audiere a fișierului text, precum și elaborarea și distribuirea materiale informative video și audio în anumite dialecte ale limbii Romani, ar spori accesul la informație referitor la serviciile disponibile. <i>Exemplu 2:</i> Instituirea funcției de mediator comunitar sau cultural pe lângă Instituțiile responsabile de elaborarea și implementarea politicilor de migrației și azil, ar asigura o mai bună incluziune ale acestui grup marginalizat, cu atât mai mult că este un bun precedent și rezultate al existenței acestei funcții pe lângă Centrul de Criză și că regresul în această practică în 2023-2024 este inexplicabil. ● Terminologii repetitive și confuze. Cu toate că în procesul de modificare a legii cu privire la azil se ține cont de o abordare sensibilă la dimensiunea de gen, ținând seama de obligațiile care îi revin Republicii Moldova în temeiul Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și com-	
--	--	---	--

		baterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), în vederea garantării faptului că femeile care au nevoie de protecție internațională și care au fost supuse violenței de gen beneficiază de un nivel corespunzător de protecție, totuși unele terminologii sunt repetitive și confuze. <i>Exemplu 1:</i> persoanele cu probleme intelectuale și de sănătate mintală, sau persoane care au fost supuse violenței psihologice și psihice. <i>Exemplu 2:</i> sunt utilizați ambii termeni de minor și copil, termenul de copil e unicul fiind conform standardelor internaționale și Convenției Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului, fiind desemnată copil orice persoană sub 18 ani. ● Principii generale privind protecția grupurilor vulnerabile. În contextul în care obiectivul proiectului de lege este de a garanta solicitanților unei forme de protecție internațională, asigurarea unui tratament egal și adecvat, inclusiv pentru persoanele vulnerabile și reducerea cererilor de azil abuzive, respectând drepturile omului, considerăm necesar includerea în lege la capitolul principii generale, unui articol care ar reglementa situația grupurilor vulnerabile, după cum urmează: Situația persoanelor vulnerabile. (1) Aplicarea dispozițiilor prezentei legi se realizează cu luarea în considerare a nevoilor speciale ale persoanelor vulnerabile. (2) În categoria persoanelor vulnerabile sunt incluși copii, copii neînsoțiți, persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă, femeile însărcinate, părinții singuri însoțiți de copii, victimele traficului de persoane, persoanele care suferă de afecțiuni grave, persoanele cu afecțiuni mintale și persoanele care au fost supuse torturilor, violurilor sau altor forme grave de violență psihologică, fizică sau sexuală, ori aflate în alte situații speciale.	75. Norma din proiect este mai explicită decât propunerea autorului.
--	--	--	---

	(3) Pentru scopurile legi apartenența la categoria persoanelor vulnerabile se determină după depunerea cererii de azil, cât mai curând posibil, de către specialiști din cadrul Inspectoratului General pentru Migrație, pe baza unei evaluări individuale. În vederea realizării evaluării individuale și a luării măsurilor adecvate pentru asigurarea drepturilor și garanțiilor prevăzute de prezenta lege, autoritățile competente acordă sprijin de specialitate, la solicitarea Inspectoratului General pentru Migrație. (4) În situația în care au fost identificate persoane vulnerabile cu nevoi speciale, personalul de specialitate al Inspectoratului General pentru Migrație realizează evaluări în scopul identificării nevoilor speciale și dispune măsurile adecvate în scopul asigurării drepturilor și garanțiilor prevăzute de prezenta lege pe durata procedurii de azil. (5) Inspectoratul General pentru Migrație monitorizează situația solicitanților cu nevoi speciale de primire și, împreună cu autoritățile competente, se asigură că asistența oferită acestora se acordă pe toată durata procedurii de azil. ● Accesul la procedura de azil. Proiectul de lege reglementează accesul la procedura de azil. Cu toate acestea, prevederile proiectului de lege utilizează diverși termeni, pentru a descrie pașii pe care trebuie să îi urmeze un solicitant pentru a accesa procedura de azil. Prin urmare, recomandăm utilizarea unei terminologii simplificate și armonizate de-a lungul documentului când descriu diferitele etape pentru accesarea procedurii de azil și cu precizarea drepturilor și obligațiilor aferente acelor etape. ● Cererile de azil care fac obiectul procedurii rapide. Articolul 62 al proiectului de lege descrie, procedurile accelerate care considerăm că nu ar trebui aplicate persoanelor neînsoțite și copiilor separați sau persoanelor cu nevoi speciale. Recomandăm ca nevoile specifice ale acestor grupuri să fie luate în considerare în mod adecvat în procedura de azil și ca acestea	76. Autorul nu a înțeles intenția legiuitorului și abordează greșit terminologia
--	---	---

		aplicații să fie prioritizate. • Interesul superior al copilului. Considerăm necesar ca proiectului de lege, să cuprindă conceptul general prevăzut de Convenția privind Drepturile Copilului potrivit căreia toate deciziile cu privire la copii se iau cu respectarea interesului superior al copilului. În contextul celor expuse, recomandăm: • Conceptualizarea, definirea și delimitarea clară a solicitantului care necesită garanții procedurale speciale și definirea conceptului de grup vulnerabil în lege. • Consultarea amplă cu organizarea unei runde suplimentare de consultări, pentru identificarea problemelor specifice, care necesită reglementare suplimentară. Grupurile vizate pentru astfel de consultări includ organizațiile neguvernamentale, guvernamentale și internaționale, refugiații, precum și alte organizații și structuri. • Identificarea soluțiilor legale potrivite pentru fiecare problemă identificată și reglementarea lor distinctă fie în capitole separate, fie în acte normative separate. • Revizuirea proiectului de lege ținând cont de rezultatele proceselor analitice și consultative menționate supra.	
42.	Organizația Internațională pentru Migrație demersul din 15.07.2024	Propunerea de a stabili limite pentru costul actelor de identitate ale beneficiarilor de protecție internațională este binevenită. Cu toate acestea, este oportun să se ia în considerare posibilitatea scutirii totale sau parțiale de la taxa de stat pentru categoriile vulnerabile de beneficiari de protecție internațională	77. A se vedea propunerea înaintată de către ASP la art. 37, prin demersul nr. 01/1417 din 16.07.2024

	<i>Beneficiarul de protecție temporară are dreptul: g) să primească asistență medicală primară și asistență medicală de urgență, inclusiv medicamente și dispozitive medicale compensate, asistență medicală specializată în ambulatoriu și examen medical gratuit din motive de sănătate publică, conform listei serviciilor medicale stabilite de Ministerul Sănătății;</i> Comentariul OIM: Cu contribuții din partea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și a Ministerului Afacerilor Interne, în special Inspectoratul General pentru Migrație și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, OIM a realizat o evaluare privind „Aspectele legale și financiare ale accesului străinilor la îngrijiri medicale în Republica Moldova” (2024). Pe baza raportului final, OIM a propus următoarele recomandări pentru amendamentele propuse: • Pentru a îmbunătăți furnizarea serviciilor de sănătate solicitanților de azil, Republica Moldova poate beneficia de abordările de succes adoptate de alte țări care s-au confruntat cu provocări similare. Prin urmare, se recomandă să se ofere acces la servicii de sănătate esențiale și la programele naționale de sănătate, precum și alocarea resurselor financiare autorităților de migrație și azil. Acest lucru va asigura că solicitanții de azil primesc îngrijiri de urgență și tratament pre-spitalicesc în caz de condiții acute care pun viața în pericol. Colaborarea strânsă între instituțiile de sănătate și organismele administrative responsabile este vitală pentru a asigura accesul prompt la servicii de sănătate esențiale. • Se recomandă, de asemenea, ajustarea accesului la serviciile de sănătate pentru solicitanții de azil care sunt angajați, inclusiv volumul serviciilor acoperite și aranjamentele legale stabilite cu angajatorul. Aceasta include ajustarea acoperirii financiare pentru urgențe, inclusiv nașteri, și stabilirea protocoalelor care trebuie urmate. De asemenea, este necesar să se ajusteze reglementările pentru standardele procedurale în cazurile în care sunt detectate boli contagioase sau alte riscuri pentru sănătatea publică. • În plus, se recomandă dezvoltarea unor criterii explicite pentru efectuarea examinării stării de sănătate a solicitanților de azil care sosesc, pentru a detecta eventualele probleme de sănătate. De asemenea, aplicarea respon-	78. Se acceptă parțial
--	---	--------------------------------------

		sabilității pentru respectarea obligațiilor de control al sănătății, inclusiv impunerea de sancțiuni pentru nerespectare, va crește semnificația acestui proces și va promova responsabilitatea în gestionarea propriei sănătăți, precum și asigurarea securității sănătății publice a populației gazdă. Implementarea unor termene explicite va preveni eventualele probleme, asigurând livrarea serviciilor de sănătate într-un mod corespunzător.	
		Articolul 40. Obligațiile beneficiarilor de protecție temporară Beneficiarul de protecție temporară este obligat: <i>a) să respecte legislația Republicii Moldova, fără a încălca drepturile și libertățile altor persoane, să manifeste un comportament corect și civilizat, să respecte regulile stabilite de autorități și să răspundă la solicitările acestora;</i> <i>j) să respecte legislația Republicii Moldova.”</i> Comentariul OIM: Există o repetare la literele a) și j).	79. Se acceptă

		În articolul 50, alineatul (2), cuvintele „care va fi tradusă verbal într-o limbă pe care solicitantul o înțelege” se exclud. Comentariu OIM: În conformitate cu standardele internaționale și cu Directiva privind Procedura de Azil cunoscută formal ca 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2024 privind procedurile comune pentru acordarea și retragerea protecției internaționale (Articolul 10.1 (a)), se recomandă ca Republica Moldova să asigure că toți solicitanții de azil sunt informați într-o limbă pe care aceștia o pot înțelege în mod rezonabil despre procedura de urmat și despre drepturile și obligațiile lor pe parcursul procedurilor, precum și despre posibilele consecințe ale neîndeplinirii obligațiilor lor și ale neco-laborării cu autoritățile. Omiterea unor prevederi explicite în Legea privind azilul referitoare la decizia asupra cererii de azil creează un gol semnificativ. Acest gol se referă la notificarea deciziei asupra cererii de azil, care este un pas procedural critic, deoarece declanșează începutul perioadei de apel pen-tru ca solicitantul de azil să conteste decizia, dacă este necesar.	
		Articolul 54 va avea următorul conținut: „Articolul 54. Cererile de azil de-puse la alte autorități competente (3) Inspectoratul General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne va asigura accesul pe teritoriul Republicii Moldova solicitanților de azil doar după informarea și cu permi-siunea Inspectoratului General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne. Comentariu OIM: Prevederea ar necesita un element procedural critic suplimentar. În mod specific, absența unui interval de timp clar definit în care Inspectoratul Ge-neral pentru Migrație trebuie să răspundă creează o incertitudine potențială pentru solicitanții de azil și provocări administrative pentru autoritățile pu-blice. Se recomandă stabilirea unui termen specific pentru ca Inspectoratul General pentru Migrație să acorde sau să refuze permisiunea, facilitând as-tfel accesul în timp util pe teritoriu pentru solicitanții de azil și asigurând respectarea garanțiilor procedurale. Aceasta se aplică în special solicitanților de azil din categoriile vulnerabile, inclusiv copiii neînsoțiți sau separați sau	78. S-a luat act Mecanismul de aplicare a articolul va fi descris și aprobat printr-o Procedură Opera-țională Standard.

	persoanele cu dizabilități. Articolul 55, alineatul (6), după cuvintele „cu consimțământul solicitantului,” se completează cu cuvintele „, care poate avea loc doar la sfârșitul interviului.” Comentariu OIM: Limitarea intervenției nu ar trebui să afecteze esența dreptului la un observator independent. În acest caz, formularea propusă este neclară, în special în ceea ce privește ce presupune dreptul de a interveni și la cine se referă, fie avocați, reprezentanți UNHCR sau alte organizații neguvernamentale. O astfel de prevedere trebuie să fie explicit definită pentru a asigura claritatea procedurală, deoarece aceasta afectează direct drepturile solicitantului de azil de a-și exercita dreptul la apărare și de a-și prezenta cazul în mod eficient. Această sugestie este în conformitate cu standardele internaționale care subliniază necesitatea unor reguli procedurale clare și echitabile în procesul de azil pentru a proteja drepturile persoanelor care solicită protecție internațională.	79. a se vedea comentariul de mai sus de la art. 55 alin. (6)
	Articolele 64¹, 64², 64³, 64⁴ sunt completate cu următorul conținut: „Articolul 64¹. Măsuri restrictive (1) Pentru a asigura acțiunile necesare în cadrul procedurii rapide de examinare a cererilor de azil, pentru a limita abuzurile în procedura de azil, precum și în cazurile care prezintă un pericol pentru securitatea națională, Inspectoratul General pentru Imigrație al Ministerului Afacerilor Interne poate impune următoarele măsuri restrictive solicitanților de azil: <i>a) obligația de a se prezenta la sediul uneia dintre subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului General pentru Imigrație;</i> <i>b) cazarea într-un centru de recepție;</i> <i>c) menținerea măsurii de plasare în custodie publică.</i> Comentariu OIM: Conform amendamentelor propuse, măsura custodiei publice urmează a fi aplicată străinilor care au depus o cerere de azil care urmează să fie examinată în cadrul unei proceduri rapide. Decizia de menținere a măsurii de custodie publică este de competența Inspectoratului General pentru Migrație	80. Se acceptă Au fost operate modificări în conținutul proiectului

		(IGM). Cu toate acestea, aceasta creează o divergență cu prevederile Legii privind Statutul Juridic al Străinilor nr. 200 din 2008, care stipulează că plasarea în custodie publică a străinilor este ordonată și prelungită de instanță la cererea autorității competente pentru străini. Mai mult, în forma sa actuală, custodia poate fi aplicată pentru a asigura acțiunile necesare în cadrul procedurii rapide de examinare a cererilor de azil. În acest caz, este recomandabil ca aplicarea custodiei să fie în conformitate cu standardele indicate în articolul 8 al Directivei 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind stabilirea standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (refondată). În special, legiuitorul ar trebui să analizeze oportunitatea de a stabili măsuri alternative suplimentare, cum ar fi obligația de a se prezenta la autoritatea pentru străini, stabilirea unei garanții financiare etc., întrucât custodia este o măsură excepțională. În plus, acordarea competenței autorității pentru străini de a menține măsura custodiei publice ar trebui reglementată într-un mod care să ofere suficiente garanții pentru ca străinul să-și apere drepturile, așa cum este stabilit în articolul 9 al Directivei 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind stabilirea standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (asistența unui avocat, dreptul de a contesta actul etc.). În amendamentul propus, legea nu este suficient de clară în ceea ce privește modul în care se desfășoară examinarea menținerii custodiei publice, cum este asigurat dreptul la apărare al străinului, accesul la un avocat, dreptul la un interpret și dreptul de a face apel.	
--	--	--	--

		Articolul 64⁴. Măsuri de securitate (2) În cazul în care cererea de azil este respinsă în cadrul procedurii rapide și solicitantul face apel împotriva deciziei, conform Codului Administrativ nr. 116/2018, solicitantul rămâne în custodie publică până la luarea unei decizii finale privind cererea de azil. Comentariu OIM: Având în vedere că custodia publică este o măsură excepțională care restricționează libertatea de mișcare, este recomandabil să se stabilească un termen maxim pentru plasarea în custodie. În absența unui interval de timp definit, durata detenției rămâne nereglementată și nu poate fi monitorizată eficient. Formula utilizată în Legea privind Statutul Juridic al Străinilor, care prevede un termen maxim de custodie de 12 luni (articolul 64), ar putea fi adoptată. În același timp, această măsură este inadecvată pentru copii și persoanele cu dizabilități. Prin urmare, este recomandabil să se stabilească fie un interval de timp definit, fie criterii de eligibilitate pentru excepții în acest sens.	
43.	Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați demersul cu nr. MDACH/HCR/120 din data de 15.07.2024	Propuneri de revizuire a Articolului I. UNHCR recomandă următoarele : • modificarea articolului propus 5 alin. (3), după cum urmează: "Conducătorii direcțiilor regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație, cu instruirea și sprijinul necesar din partea Direcției Azil și Apatridie, emit decizii, dispoziții privind cererea de azil." UNHCR recomandă următoarele: • modificarea art. propus 28¹ pentru a prevedea: "Solicitanților de azil care, din motive obiective, sunt lipsiți de mijloacele necesare de existență, li se acordă, la cerere, condiții materiale de primire, care se acordă pe durata procedurii de examinare a cererii de azil, dar, cu excepția locuinței și a asistenței conexe furnizate într-un centru de cazare guvernamental, nu depășește perioada menționată la articolul 58 alineatele (2) și (3). Sumele necesare pentru acordarea condițiilor materiale de primire se asigură de la bugetul de stat în fiecare an prin bugetul alocat Ministerului Afacerilor Interne."	81. se acceptă Modificările au fost operate potrivit propunerilor MJ
		UNHCR recomandă următoarele: • modificarea art. propus 28¹ pentru a prevedea: "Solicitanților de azil care, din motive obiective, sunt lipsiți de mijloacele necesare de existență, li se acordă, la cerere, condiții materiale de primire, care se acordă pe durata procedurii de examinare a cererii de azil, dar, cu excepția locuinței și a asistenței conexe furnizate într-un centru de cazare guvernamental, nu depășește perioada menționată la articolul 58 alineatele (2) și (3). Sumele necesare pentru acordarea condițiilor materiale de primire se asigură de la bugetul de stat în fiecare an prin bugetul alocat Ministerului Afacerilor Interne."	82. Nu se acceptă Prin condițiile materiale se subînțelege și cazarea în centrul de cazare, în cazul în care limita de cazare în centru nu va face față solicitărilor, solicitanții vor primi alocații financiare (a se vedea noțiunea de condiții materiale de primire).

	UNHCR recomandă: • modificarea art. 32 alin.(2) după cum urmează: "documentul de identitate temporar al solicitantului de azil este valabil pentru o perioadă de șase luni, cu posibilitatea de prelungire pentru perioade suplimentare de șase luni , până la emiterea unei decizii finale privind cererea.	83. Nu se acceptă
	Pentru a pune în aplicare angajamentul guvernului din 2019 și pentru a asigura accesul solicitanților de azil la asistență medicală completă și la prețuri accesibile, UNHCR recomandă revizuirea Legii nr. 270/2011 după cum urmează, cu modificările corespunzătoare în legislația conexasă: • modificarea art. 28 lit. (o) pentru a prevedea: "Solicitantul de azil se bucură de următoarele drepturi: (o) în conformitate cu legea, să beneficieze de aceleași drepturi privind sistemul de asigurare medicală obligatorie ca și cetățenii Republicii Moldova, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare."	84. Se acceptă parțial
	UNHCR încurajează guvernul să folosească oportunitatea de a modifica Legea nr. 270/2011 pentru a identifica un statut juridic mai durabil în Moldova, care ar fi disponibil beneficiarilor PT după o anumită perioadă de timp, bazat, în principal, pe statutul lor de persoane strămutată forțat (spre deosebire de studii, locuri de muncă etc.). Acesta ar putea include, de exemplu, statutul de refugiat sau protecția umanitară acordată la prima fațes, sau eligibilitatea pentru un permis de ședere bazat pe un anumit număr de ani de deținere a statutului de PT (de exemplu, trei ani).	85. S-a luat act

		UNHCR recomandă următoarele: • Modificarea art. 39 lit. g) din Legea nr. 270/2011 pentru a prevedea: "Beneficiarul de protecție temporară are dreptul:.... (g) să primească asistență medicală primară și asistență medicală de urgență, inclusiv medicamente și dispozitive medicale compensate, asistență medicală ambulatorie de specialitate și examinare medicală gratuită din motive de sănătate publică, conform listei de servicii medicale stabilite de Ministerul Sănătății și, să acceseze sistemul public de asigurări de sănătate."; • Modificarea articolul propus 39 lit. (i) pentru a prevedea: "Beneficiarul de protecție temporară are dreptul , de a accesa sistemul național public de asigurări sociale și asistență socială în condițiile legii pentru cetățenii Republicii Moldova; • Completarea cu un nou alineat 39 (k): "Beneficiarul de protecție temporară are dreptul...(k) să beneficieze de măsurile de promovare a ocupării forței de muncă prevăzute de Legea nr. 105/2018 privind promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea pentru șomaj, beneficiarii de protecție temporară prin înregistrarea ca șomer la una dintre subdiviziunile teritoriale de ocupare a forței de muncă."; • Completarea cu un nou alineat 39 (j): "Beneficiarul protecției temporare are dreptul:....(j) să desfășoare activități bazate pe brevetul de întreprinzător, în conformitate cu tipurile de activități prevăzute în anexa la Legea nr. 93/1998 privind brevetul de întreprinzător. • Modificarea art. 74(1) pentru a prevedea: "Refugiatul, beneficiarul de protecție umanitară, sau beneficiarul de protecție temporară poate solicita reîntregirea familiei pe teritoriul Republicii Moldova, argumentând prin declarații, pe care le-a semnat.".	
		UNHCR recomandă: • La articolul 63, alineatul (1) litera (b) (" ") se elimină • La articolul 63, alineatul (1) litera (e) (" ") se elimină • Se completează un nou articol 63³, "Cereri evident întemeiate": Cererea de azil este considerată evident întemeiată dacă, la prima vedere, îndeplinește în mod clar condițiile necesare pentru a i se acorda protecție internațională-	86. Norma din proiect este mai explicită decât propunerea autorului

		lă în sensul prezentei legi." UNHCR recomandă: • Modificarea articolului 63¹ alin.(4) propus pentru a prevedea: "Cererea de azil a unui străin dintr-o țară sigură este examinată în cadrul procedurii accelerate, cu excepția cazului în care faptele sau dovezile prezentate de solicitant indică faptul că țara sa de origine nu este sigură pentru el sau ea. În acest caz, cererea de azil a solicitantului va fi examinată în cadrul procedurii obișnuite." UNHCR recomandă următoarele revizuiți: • Modificarea art. 63² alin. (1) lit. (d) pentru a prevedea: "Țările terțe sigure sunt țările în care sunt respectate drepturile solicitantului de protecție internațională, a căror listă este aprobată de Guvern pe baza următoarelor principii: ...(d) există posibilitatea de a solicita statutul de refugiat și, dacă se constată că este refugiat, de a primi protecție în conformitate cu Convenția de la Geneva." (A se vedea art. 38 alin.(1) lit.(e), Directiva UE privind procedurile de azil); • Completarea articolul propus 63² alin.(1) cu lit.(e): "Țările terțe sigure sunt țările în care sunt respectate drepturile solicitantului de protecție internațională, a căror listă este aprobată de Guvern pe baza următoarelor principii: ...(e) "este respectată interdicția de expulzare, cu încălcarea dreptului de a nu fi supus torturii și tratamentelor crude, inumane sau degradante, astfel cum este prevăzut în dreptul internațional" (A se vedea art. 38, alin. (1) lit. (d), Directiva UE privind procedurile de azil); • Modificarea art.63² alin. (3) pentru a prevedea: "Solicitantul are dreptul de a contesta aplicarea conceptului de țară terță sigură pe motiv că țara terță în cauză nu este sigură în situația sa personală, în conformitate cu articolul 65. Solicitantului i se permite, de asemenea, să conteste existența unei legături între el și țara terță." (A se vedea art. 38 alineatul (2) litera (c), Directiva UE privind procedurile de azil). UNHCR recomandă: • Modificarea art. 63² alin. (2) lit. (b) pentru a prevedea: "Procedura țării terțe sigure se aplică în sensul prezentei legi dacă:....(b) există o legătură	87. Norma din proiect este mai explicită decât propunerea autorului 88. Se acceptă parțial
--	--	---	--

	semnificativă între solicitant și țara terță în cauză pe baza căreia ar fi rezonabil ca străinul să meargă în țara respectivă."	
	UNHCR recomandă următoarele: • Modificarea articolul propus 64¹ alin. (3) pentru a prevedea: "În timpul examinării cererii de azil,... Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne poate dispune, prin decizie motivată, cazarea solicitantului de azil într-un centru de cazare, chiar dacă acesta dispune de mijloace de întreținere, și, cu excepția cazului în care solicitantul de azil este un copil sau este însoțit de un copil sau de copii aflați în custodia sa legală, îi poate ordona să nu părăsească locul respectiv fără acordul scris al șefului centrului."	89. Norma din proiect este mai explicită decât propunerea autorului
	UNHCR recomandă: • Modificarea art. 64 în conformitate cu art. 43 alin. (2) din Directiva UE privind procedurile de azil, astfel încât, în cazul în care locul "custodiei publice" este la frontieră sau într-o zonă de tranzit, să se ia o decizie cu privire la cererea de azil într-un termen rezonabil. Cel târziu, în cazul în care o decizie finală nu a fost luată în termen de patru săptămâni, solicitantului de azil ar trebui să i se acorde intrarea pe teritoriul Republicii Moldova și să fie transferat din zona de frontieră sau de tranzit pe măsură ce cererea sa este prelucrată în continuare. • Modificarea articolul 64 pentru a stabili o perioadă maximă de timp în care un solicitant de azil poate fi reținut în temeiul acestei dispoziții, pentru a evita arbitrariul. • Modificarea articolul 64 pentru a stabili că, în timpul perioadei de detenție, solicitantului de azil i se permite revizuirea periodică a necesității menținerii detenției. • Modificarea articolul propus 64⁴ alin. (1) pentru a prevedea: "Persoanele aflate în custodie publică care au depus o cerere de azil, cu excepția copiilor și a adulților însoțiți de copiii lor sau a copiilor aflați în custodia lor legală, nu sunt eliberate în cazul unei examinări accelerate". (Aceasta presupune, din nou, că "custodia publică" poate include reținerea de către poliția de frontieră la un punct de trecere a frontierei, cum ar fi aeroportul internațional	90. Norma din proiect este mai explicită decât propunerea autorului

	nal). Propuneri de revizuire a Articolului II. UNHCR recomandă următoarele revizuiți la Legea nr. 140/2013 pentru a asigura o mai bună protecție a copiilor refugiați și apatrizi care doresc să intre sau sunt deja prezenți în Republica Moldova. • Modificarea articolului 3 pentru a include o definiție a "copilului neînsoțit": "un copil care încearcă să intre sau care a intrat pe teritoriul Republicii Moldova neînsoțit de un adult responsabil de el în temeiul legii și atât timp cât nu este efectiv luat în grija unei astfel de persoane sau autorități; aceasta include un copil care este lăsat neînsoțit după ce a intrat pe teritoriul Republicii Moldova". (a se vedea art. 2 litera (l) din Directiva UE 2011/95 (reformarea Directivei privind calificarea)). • Modificarea articolului propus 8 alin. (l) pentru a prevedea: "copiii străini și/sau apatrizi care doresc să intre sau au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de o persoană adultă responsabilă pentru ei în temeiul legii sau care au fost lăsați neînsoțiți după ce au intrat pe teritoriul Republicii Moldova ." • Modificarea articolului 11 alin. (3) pentru a prevedea: "Copilul separat de părinți sau copilul neînsoțit poate fi plasat în regim de urgență pentru o perioadă de până la 72 de ore, cu posibilitatea de prelungire a perioadei de plasament până la 45 de zile, timp în care se efectuează o evaluare cuprinzătoare a situației copilului și se emite o decizie privind (re)integrarea copilului în familie sau privind plasamentul planificat al copilului." • Modificarea articolului 14 alin. (2) lit. (i) pentru a prevedea: "Statutul de copil temporar lipsit de îngrijirea părintească se atribuie copiilor:... (i) copiilor străini și/sau apatrizi care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de o persoană adultă răspunzătoare de ei potrivit legii sau care au rămas neînsoțiți după ce au intrat pe teritoriul Republicii Moldova ." • Modificarea articolului propus 14 alin. (2) lit. (i) pentru a prevedea: Statutul de copil rămas temporar fără îngrijire părintească este retras în cazurile:. ... "i) returnarea copilului străin în țara de reședință de către Inspec-	91. Norma din proiect este mai explicită decât propunerea autorului
--	--	---

		toratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne, în coordonare cu autoritățile de protecție a copilului și în conformitate cu legislația relevantă în vigoare în Republica Moldova, inclusiv Legea nr. 270/2011.	
44.	Consiliul Norvegian pentru Refugiați demersul din 15.07.2024	Art. 4 alin. (3) prima propoziție să fie completată cu sintagma: ”precum și prelucrează datele cu caracter personal în condițiile prevăzute de legislație.”	92. Se acceptă
		Art. 4 alin. (4) Se propune propoziția în redacție nouă: „Acordă măsuri de protecție și asistență atunci Când o solicită și sunt în măsură să ofere protecție și asistență solicitanților de azil și beneficiarilor unei forme de protecție.”	93. Se acceptă
		Art. 4 se consideră oportun completarea acestuia cu un alineat nou, după cum urmează: ”inspectoratul General pentru Migrație va crea mecanisme de coordonare de comun cu Agenția Națională pentru ocuparea forței de muncă privind încadrarea în câmpul muncii a solicitanților de azil sau a unei forme de protecție în Republica Moldova.	94. Nu se acceptă Sunt prevederi în proiect
		La Art. 27 sintagma ”organisme internaționale” de a fi substituită cu sintagma ”organizații internaționale”.	95. S-a luat act
		La art. 38 ¹ alin. (3), propoziția se va completa cu sintagma: ”precum și acordarea de beneficii și acces la servicii”.	96. Norma din proiect este mai explicită
		Art. 38 ⁵ alin. (1) lit. c) de substituit sintagma ”repatrierea voluntară” cu sintagma ”întoarcerea voluntară” .	97. Norma din proiect este mai explicită

		La Art. 38, se consideră oportun introducerea unui punct nou, 6 prim, cu următorul cuprins: ”Articolul 38⁶ (1) Pe durata protecției temporare Inspectoratul General pentru Migrație va coordona transferul din alte țări a persoanelor care pot beneficia de protecție temporară, în spirit de solidaritate, indicând în cifre sau în termeni generali — capacitatea sau incapacitatea Republicii Moldova de a primi astfel de persoane. (2) Pe durata protecției temporare, Inspectoratul General pentru Migrație cooperează cu privire la transferul reședinței persoanelor care beneficiază de protecție temporară în Republica Moldova către alte state, sub rezerva consimțământului persoanelor vizate de acest transfer. (3) Inspectoratul General pentru Migrație va comunica cererile de transfer celorlalte state și va informa ÎCNUR și alte organizații internaționale. Inspectoratul General pentru Migrație va furniza informațiile, referitoare la o persoană care beneficiază de protecție temporară, informații necesare pentru examinarea cazului, prevăzute în anexa II din Directiva 2001/55/CE. (5) Atunci când Inspectoratul General pentru Migrație va efectua transfer din Republica Moldova în alt stat, documentul beneficiarului de protecție temporară din Republica Moldova va expira, iar obligațiile față de persoanele în cauză cu privire la protecția temporară în Republica Moldova va înceta. Noul stat membru gazdă va acorda protecție temporară persoanelor în cauză. ”	98. S-a luat act
		La art. 39: litera d) se completează cu ”și să beneficieze de asigurare medicală cu aceleași drepturi obligații ca cetățenii Republicii Moldova”;	99. Prevederea dată este indicată la alin. (1) al art. 26 din Legea nr. 411/1995 ocrotirii sănătății, și nu este necesar de dublat în legea 270/2008
		Art. 39, litera i) se completează cu o propoziție nouă, după cum urmează: "Copiii cu dizabilități severe, accentuate și medii în vârstă de până la 18 ani și persoanele care îngrijesc, însoțesc și supraveghează un copil cu dizabilități severe în vârstă de până la 18 ani au dreptul la alocații sociale de stat.”	100. În norma din proiect se încadrează și categoriile numerotate de autor. Ce ține de unitățile de transport prevederi sun în Codul Vamal al RM.

		La art. 39, se va adăuga o prevedere nouă, cu următorul cuprins: ”litera î) de a păstra temporar mijloace de transport de uz privat pe teritoriul Republicii Moldova. Perioada maximă de păstrare sub regimul vamal de admitere temporară este stabilit de condițiile impuse de Serviciul Vamal, în condițiile articolului 319 din Codul vamal al Republicii Moldova nr. 95/2021”.	
		La art. 40 litera j) propoziția se va exclude.	101. Se acceptă
		La Art. 3, Noțiuni principale, se consideră oportun completarea acestora cu o noțiune nouă, după cum urmează: ”minori neînsoțiți resortisanți ai țărilor terțe sau apatrizi sub 18 ani care sosesc e teritoriul Republicii Moldova neînsoțiți de un adult responsabil pentru aceștia prin lege sau obicei, și cât timp ei nu sunt efectiv în întreținerea unei astfel de persoane, sau minori care sunt lăsați neînsoțiți după intrarea lor pe teritoriul Republicii Moldova.”	102. Nu se acceptă Noțiunea de la art. 3 din varianta actuală a Legii 270/2008 încadrează toate categoriile de minori.
45.	Asociația pentru Abilitarea Copilului și Familiei „AVE Copii” demersul cu nr. 215 din 23.07.2024	Astfel, recomandăm, în primul rând, completarea Articolului 3 (Noțiuni principale) al Legii 140/2013, imediat după definiția de ”copil aflat în situație de risc”, cu definiția de ”copil neînsoțit” conform pct.7 a Comentariului General nr.6 (2005) cu privire la Tratatamentul copiilor neînsoțiți și separați în afara țării lor de origine , Art. 2(l) of Directive 2011/95/EU (Recast Qualification Directive) , precum și cu unele ajustări după cum urmează „ <i>Copil neînsoțit</i> – copil străin care intră pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțit de o persoană adultă, responsabilă pentru acesta prin lege sau obicei și atâta timp cât nu este luat efectiv în îngrijire de o astfel de persoană sau autoritate tutelară; Această definiție desemnează, de asemenea, un copil străin care este lăsat neînsoțit după intrarea pe teritoriul Republicii Moldova;”. Concomitent, pentru a asigura acces la măsurile de protecție atât copiilor străini neînsoțiți, cât și celor separați de părinți (ultimii, în contextul crizei refugiaților, au fost definiți drept fiind însoțiți de persoane neautorizate), recomandăm completarea noțiunii de ”copil separat de părinți” din Articolul 3 a Legii 140/2013, imediat după sintagma ”copil luat de la părinți din cauza unui pericol iminent pentru viața sau sănătatea acestuia” - cu sintagma ”co-	103. Noțiunea de copil neînsoțit este la art.3 al legii 270/2008

	pil neînsoțit; copil străin care a fost separat de ambii părinți sau de îngrijitorul lui primar legal sau obișnuit, dar nu neapărat de alte rude;” Recomandăm, la fel, ca propunerea de completare a Articolului 8, așa cum este indicată în proiectul prezentat spre consultare, să fie redactată spre a defini situația de risc și nu grupul de copii. Astfel, la Articolul 8 (Identificarea copiilor aflați în situație de risc), recomandăm, introducerea propunerii indicate în proiectul prezentat spre consultare, imediat după litera d), în următoarea redacție ”d¹) copiii străini, au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de persoane adulte responsabile pentru ei prin lege, ori - au fost lăsați neînsoțiți după intrarea pe teritoriul Republicii Moldova; d²) copiii străini au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fiind separați de ambii părinți sau de îngrijitorii lor primari legali sau obișnuiți, dar nu neapărat de alte rude, ori au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova în grija unor persoane neautorizate”. Completarea Articolelor 9 și 11 așa cum este indicat în propunere, devin redundante dacă va fi acceptată redacția Articolului 8 așa cum a fost propusă mai sus. Recomandăm, la fel, ca propunerea de completare a Articolului 14 (Copiii rămași temporar fără ocrotire părintească), așa cum este indicat în proiectul prezentat spre consultare, să fie revizuită după cum urmează: - Completarea alineatului 1) cu două litere noi cu următorul conținut ”i) străini care au intrat neînsoțiți pe teritoriul Republicii Moldova, precum și cei care au fost lăsați neînsoțiți după intrarea pe teritoriul Republicii Moldova; j) străini care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fiind separați de ambii părinți sau de îngrijitorii lor primari legali sau obișnuiți, dar nu neapărat de alte rude, ori au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova în grija unor persoane neautorizate”; - Completarea alineatului 2) cu două litere noi cu următorul conținut ”i) reunirii cu familia a copilului străin neînsoțit sau separat; j) returnării copilului străin neînsoțit sau separat în țara de reședință obișnuită;”	104. Norma din proiect este mai explicită
--	--	---

	Concomitent, subliniem importanța cooperării intersectoriale în protecția copilului și în acest sens, recomandăm revizuirea art.85 (Regimul juridic al străinilor minori aflați pe teritoriul Republicii Moldova fără reprezentanții lor legali) al Legii 200/2010, precum și art. 71 (Cazarea minorilor neînsoțiți) al Legii 270/2008 pentru a asigura referirea la timp a copiilor neînsoțiți și copiilor străini separați de părinți către sistemul de protecție a copilului, având în vedere vulnerabilitatea specială a acestora așa cum este recunoscut în art.20 al Convenției ONU cu privire la drepturile copilului. Reamintim, în acest sens, obligația care îi revine statului parte la Convenție, în temeiul Articolului 6 - protecția împotriva violenței și exploatarei, pe cât posibil, pentru a preveni punerea în pericol a dreptului copilului la viață, supraviețuire și dezvoltare. Prin urmare, copiii separați și neînsoțiți sunt vulnerabili la diverse riscuri care le afectează viața, supraviețuirea și dezvoltarea. În acest sens, Comitetul ONU pentru drepturile copilului recomandă luarea de măsuri practice la toate nivelurile pentru a proteja copiii de riscurile menționate mai sus, inclusiv dar nelimitat la numirea promptă a reprezentanților legali (art.18(2) și 20(1)), atribuție care în contextul țării noastre îi revine autorității tutelare teritoriale conform Articolului 7, lit. h) - reprezentarea intereselor și a drepturilor copiilor în instanța de judecată și în alte instituții sau autorități. Reieșind din cele menționate mai sus, propunem următoarea revizuire a art.85 (Regimul juridic al străinilor minori aflați pe teritoriul Republicii Moldova fără reprezentanții lor legali) al Legii 200/2010: ”Articolul 85. Regimul juridic aplicabil copiilor neînsoțiți și copiilor străini separați de părinți sau de îngrijitorii lor primari legali sau obișnuiți (1) În cazul copiilor neînsoțiți și copiilor străini separați de părinți sau de îngrijitorii lor primari legali sau obișnuiți, care au intrat și rămân neînsoțiți sau separați pe teritoriul Republicii Moldova, autoritatea competentă pentru străini procedează după cum urmează: a) stabilește identitatea și modul lor de intrare în țară; b) asigură referirea imediată către autoritatea tutelară locală de la locul identificării copilului;	105. Nu se acceptă
--	--	----------------------------------

	c) adoptă măsuri de identificare a părinților, indiferent de locul lor de reședință, în scopul reîntregirii familiei; d) la invitația autorității tutelare, participă la activitatea echipei multidisciplinare în procesul de management de caz a copiilor neînsoțiți și a copiilor străini separați; e) participă, în coordonare cu autoritățile tutelare și autoritatea centrală pentru protecția copilului la identificarea de soluții durabile, inclusiv dar nelimitat la reîntregirea familiei, returnarea sau integrarea locală etc.; f) acordă drept de ședere pe teritoriul Republicii Moldova. (2) La interviul cu copiii neînsoțiți și copiii străini separați de părinți sau de îngrijitorii lor primari legali sau obișnuiți, care au intrat și rămân neînsoțiți sau separați pe teritoriul Republicii Moldova, aceștia sunt asistați de către autoritatea tutelară teritorială. (3) În scopul identificării unor soluții adecvate, autoritatea competentă pentru străini cooperează cu alte instituții, precum și cu organizații naționale și internaționale specializate în domeniul protecției drepturilor copilului.”	
	În același context, propunem următoarea revizuire a art.71 (Cazarea minorilor neînsoțiți) al Legii 270/2008: ”Articolul 71. Protecția și îngrijirea copiilor străini neînsoțiți și separați (1) Copiii străini neînsoțiți și separați de părinți beneficiază de protecție și îngrijire în conformitate cu Legea 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. (2) Inspectoratul General pentru Migrație sesizează imediat autoritatea tutelară de referință pe marginea tuturor cazurilor copiilor străini neînsoțiți și separați identificați.” Concomitent, cu referire la Legea 200/2010 dar și Legea 270/2008, recomandăm revizuirea acestora în scopul ajustării tuturor prevederilor la realitățile actuale în domeniul protecției drepturilor copilului.	106. Se acceptă parțial

		Adițional, recomandăm următoarele cu referire la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil): 1) La Articolul I, pct. 1 recomandăm completarea propunerii cu lit. f) în următoarea redacție ”f) cuvântul ”minor” și sintagma ”copil minor” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvântul ”copil” la forma gramaticală corespunzătoare.” Reamintim că, art. 3 din Legea 140/2013 menționează că se consideră „copil” persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nu are capacitatea de exercițiu deplină. Respectiv, Legea 140/2013 stabilește că, în cazurile în care persoana are mai puțin de 18 ani, dar a dobândit deja capacitate de exercițiu deplină (prin emancipare sau căsătorie), aceasta nu mai este considerată „copil”. Această prevedere este în concordanță și reiese de fapt din prevederile Convenției cu privire la drepturile copilului care enunță expres în art. 1 că se consideră „copil” orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, exceptând cazurile în care legea aplicabilă copilului stabilește limita majoratului sub această vârstă. 2) La Articolul I, pct. 2 recomandăm următoarele: - Revizuirea actuală a noțiunii de ”minor neînsoțit” după cum urmează ”<i>Copil neînsoțit</i> – copil străin care intră pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțit de o persoană adultă, responsabilă pentru acesta prin lege sau obicei și atâta timp cât nu este luat efectiv în îngrijire de o astfel de persoană sau autoritate tutelară; Această definiție desemnează, de asemenea, un copil străin care este lăsat neînsoțit după intrarea pe teritoriul Republicii Moldova;” - Completarea cu o noțiune nouă – de ”copil separat” după noțiune de ”Copil neînsoțit”, după cum urmează ”<i>Copil separat</i> – copil străini care a intrat pe teritoriul Republicii Moldova fiind separat de ambii părinți sau de îngrijitorii lui primari legali sau obișnuiți, dar nu neapărat de alte rude, ori lăsat pe teritoriul Republicii Moldova în grija unor persoane neautorizate;” - Completarea noțiunii de ”solicitant cu necesități speciale” cu sintagma ”și separați” imediat după cuvântul ”neînsoțiti”. 3) La Articolul I, după pct.6, recomandăm introducerea unui pct. nou	
--	--	---	--

		care să prevadă completări la art.14, alin.1¹ după cum urmează ”Articolul 14 Alin.1¹ se substituie cu următoarea redacție ”Drepturile și interesele copilului neînsoțit sau separat solicitant de azil, beneficiar de protecție internațională, de protecție temporară sau de azil politic sunt reprezentate de către autoritatea tutelară teritorială de la locul aflării acestuia.” Reamintim că aceste atribuții ale autorității tutelare teritoriale sunt expres indicate la Art.7, lit. h) din Legea 140/2013 și o interpretare diferită a acestora, ar pune în risc exercitarea acestor atribuții.	
--	--	--	--

Secretar de stat

Mariana LUCREȚEANU